การสำรวจความต้องการของสังคมต่อการเปิดการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

Survey of the Neccessity of Society on the Continuation Education in the field Library and Information Science

จุฬะปะนีย์ เทพญา

ผลิวัลย์ รองสวัสดิ์

สิริพันธ์ เดชพลกรัง

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตปัตตานี

DEC Z699.5.T5 จ63 2540

2/2 มิ.ย. 2541

Order Key 14783

BIB Key 132111

บทคัดย่อภาษาไทย

การวิจัยเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจความต้องการและเจตคติของสังคมต่อการเปิดการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่องและการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปพิจารณาการเปิดการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง (2 ปี) ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดใน 14 จังหวัดภาคใต้ที่สังกัดหน่วยงานรัฐบาลจำนวน 161 แห่ง โดยการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้ง 161 แห่ง จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้ง 2 ชุด คิดเป็นร้อยละดังนี้ จำนวนแบบสอบถามชุดที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 88 จำนวนแบบสอบถามชุดที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 72.5 ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามได้นำมาวิเคราะห์และเสนอในรูปของร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปจากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดได้ดังนี้

1. ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.8 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านบรรณารักษศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 70 มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในช่วง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.8 มีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่หรือพนักงานห้องสมุดคิดเป็นร้อยละ 55 มีความพึงพอใจในวิชาชีพอยู่ในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 48.8 ส่วนใหญ่ไม่เคยศึกษาต่อทางบรรณารักษศาสตร์ในระดับที่สูงกว่าวุฒิการศึกษาเดิม คิดเป็นร้อยละ 86.3 กิจกรรมทุกกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นการอบรมทางบรรณารักษศาสตร์ระยะสั้นเพื่อรับวุฒิบัตร การวิจัยหรือร่วมทำวิจัยทางวิชาชีพ และการร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาชีพ จะมีการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง พบว่า ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย ทุกช่วงอายุ ไม่ว่าจะมีวุฒิทางการศึกษาระดับใด หรือไม่ว่าจะมีประสบการณ์ในการทำงาน และมีตำแหน่งงานในปัจจุบันแตกต่างกันเพียงใด ต่างก็เห็นด้วยมากที่สุดว่าการศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรและการศึกษาต่อเนื่องมีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพที่จะช่วยพัฒนาความสามารถเพิ่มขึ้น

3. ในด้านความรู้ที่ต้องการศึกษาเมื่อจำแนกตามเพศ ตามอายุ ตามวุฒิทางการศึกษา ตามประสบการณ์ในการทำงาน และตามตำแหน่งงานในปัจจุบันพบว่า ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดมีความต้องการความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการในระดับมากถึงมากที่สุด

และความรู้ที่ต้องการศึกษาในระดับแรก ๆ ได้แก่ ความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศประเภทต่าง ๆ ของระบบห้องสมุดและระบบเครือข่ายห้องสมุด ระบบอัตโนมัติที่ใช้ในงานประเภทต่าง ๆ สำหรับห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ การบริหารงานห้องสมุด และระบบสารนิเทศเพื่อการบริการงานห้องสมุด หรือ MIS ส่วนความรู้ที่ต้องการศึกษาในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย คือ การศึกษาวิเคราะห์การจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน

ข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดอบรมบรรณารักษศาสตร์ในหัวข้อความรู้ที่ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดมีความต้องการศึกษา ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดได้เข้าศึกษาอบรมทางวิชาชีพเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้อันจะนำไปเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสถาบันที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์และสถาบันที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกันในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดได้เลือกศึกษาเพิ่มมากขึ้น

ABSTRACT

This research aimed to survey the needs of the public and their attitudes toward the offering of refresher courses and a continuing education program in Library and Information Science so that a 2-year continuing education program in Library and Information Science may be set up to meet such needs. The samples under this study were librarians and staff practitioners in 161 libraries under government agencies in 14 provinces of South Thailand. Two sets of questionnaires were mailed to all 161 target libraries. The turnout of the first set of returned questionnaires was 88 percent and of the second 72.5 percent. Data was analyzed by using percentage, arithmetic mean and standard deviation.

The research findings are as follows :

1. The majority or 83.8 percent of the respondents were females, with the age range of 31-40 years accounting for 60 percent. Those with a bachelor degree in library science accounted for 70 percent, with working experience ranging from 11 to 15 year or 33.8 percent and 55 percent of them have held a job position of library officers or library staff. 48.8 percent were satisfied with their job at a high level. The majority of 86.3 percent had no opportunities for futher study in library science higher than their bachelor degree. Their taking part in professional activities, be they short course training, research, professional workshops, seminars and conferences was at a moderate level.

2. Concerning opinions on continuing education and its provision, all respondents regardless of their sex, age, education attainment, work experience and job position most strongly agreed that continuing education is essential to staff development and directly affects their academic and professional progress and in turn enhances their own capacity.

3. Regarding the knowledge and field of study classified by sex, age, educational attainment, work experience and current job position, it was found library practitioners required a type of knowledge on information technology for data storage and services ranging from a high to a highest level. Top priorities of the knowledge to take courses in include knowledge and practical skills in utilizing various types of information technology in library system and library networks, varying types of working automation for library and information centers, library services and information systems as well as management information system (MIS). The knowledge to gain the least at a moderate level was the analytic study of Library of Congress Classification.

Recommendations :

Recommendations given by respondents include the following : There should be workshops and seminar ressions tn library science on practical knowledge and "state of the art" topics for those library staff who find in need for it. Library administrators and related superiors should encourage library staff to take part in some professional training so that their knowledge gained will be beneficial and help enhance their regular working efficiency. In addition, the educational institutes offering library science programs and other institutes involved should cooperate in providing more continuing education opportunities for those who would like to further their education higher in the prospective field of library science.

คำนำ

งานวิจัยเรื่อง การสำรวจความต้องการของสังคมต่อการเปิดการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่องในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ (Survey of the Neccessity of Society on the Continuation Education in the field Library and Information Science) เป็นงานวิจัยพื้นฐานในแผนงานระดับอุดมศึกษาของงบประมาณแผ่นดิน ประจำปี 2540 เพื่อสำรวจความต้องการของสังคมในภาคใต้ต่อการเปิดหลักสูตรต่อเนื่องในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ว่ามีความต้องการของสังคมมากน้อยเพียงไร คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยเรื่องนี้จะเป็นแนวทางในการเปิดการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่องในสาขาวิชาบรรณารักษ-ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ในอนาคตตามความต้องการของสังคมต่อไป

คณะผู้วิจัย

ธันวาคม 2540

สารบัญ

		หน้า
คำนำ		ก
บทคัดย่อภาษาไทย		ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		ง
รายการตารางประกอบ		ฉ
บทที่ 1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
	ขอบเขตของการวิจัย	3
	นิยามศัพท์เฉพาะ	3
บทที่ 2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
	ความหมายของการศึกษาต่อเนื่อง	4
	ความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่อง	5
	ประเภทของการศึกษาต่อเนื่อง	8
	ความจำเป็นในการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์	8
	องค์ประกอบที่สำคัญที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์	9
บทที่ 3	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	17
	แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	17
	เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	17
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	18
	การวิเคราะห์ข้อมูล	18
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	21

		หน้า
บทที่ 5	สรุปผลการวิจัยอภิปรายและข้อเสนอแนะ	57
	สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	58
	อภิปรายผล	59
	ข้อเสนอแนะ	61
บรรณานุกรม		62
ภาคผนวก		64

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	
1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา
4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน
5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งงานในปัจจุบัน
6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความพึงพอใจในอาชีพ
7	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่เคยและไม่เคยศึกษาต่อทางบรรณารักษศาสตร์ในระดับที่สูงกว่าวุฒิเดิม
8	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามกิจกรรมและระดับการเข้าร่วมกิจกรรม
9	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง
10	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง จำแนกตามเพศ
11	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง จำแนกตามอายุ
12	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง จำแนกตามวุฒิการศึกษา
13	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน
14	ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง จำแนกตามตำแหน่งงานในปัจจุบัน

15 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ที่ต้องการศึกษา จำแนกตามตำแหน่งงานในปัจจุบัน

16 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ที่ต้องการศึกษา จำแนกตามเพศ

17 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ที่ต้องการศึกษาจำแนกตามอายุ

18 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ที่ต้องการศึกษาจำแนกตามวุฒิทางการศึกษา

19 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ที่ต้องการศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ไม่มีที่สิ้นสุด เป็นกระบวนการตลอดชีวิต (Life-long Process) เพราะจุดจบของการศึกษานั้นไม่มี จะมีแต่การเพิ่มพูนการศึกษาขึ้นเรื่อย ๆ (Dewey อ้างถึงใน ธำรง บัวศรี, ม.ป.ป. : 56) วิธีการในการศึกษาหรือเรียนรู้นั้นอาจมีรูปแบบแตกต่างกันไปไม่ว่าจะเป็นการเรียนรายวิชา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีการจัดการ โดยมีครูเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้เรียน เช่น การเรียนในหลักสูตรของสถาบันต่าง ๆ หรือการเรียนแบบมีปฏิสัมพันธ์ ที่ผู้เข้าร่วมได้มีโอกาสโต้ตอบอย่างไม่เป็นทางการซึ่งกันและกันในเรื่องที่มีความสนใจร่วมกัน ได้แก่ การเข้าร่วมประชุม การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการฟังบรรยาย เป็นต้น สำหรับการเรียนด้วยตนเองก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของวิธีการศึกษา ที่ตั้งอยู่บนความคิดริเริ่ม และแรงจูงใจของบุคคลซึ่งได้แก่ การอ่านหนังสือ หรือวารสาร การเขียนบทความหรือหนังสือ การสอน การทำวิจัย และการศึกษาอยู่ที่บ้าน (สมาน ลอยฟ้า, 2536 : 45-46) เหล่านี้ล้วนเป็นวิธีการในการศึกษาและเพิ่มพูนความรู้ให้กับตนเองทั้งสิ้น

รูปแบบและวิธีการที่กล่าวมานั้นเราสามารถเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการศึกษาต่อเนื่อง เพราะการศึกษาต่อเนื่องเป็นกิจกรรมที่บุคคลในวิชาชีพจะต้องค้นหาอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงและเพิ่มพูนความรู้และทักษะและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับงานและวิชาชีพ Stueart (1984 อ้างถึงใน สมาน ลอยฟ้า, 2536 : 40) ยังกล่าวเน้นว่า ปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่บุคคลในวิชาชีพกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน คือความล้าสมัย นั่นคือ การขาดความรู้หรือทักษะที่ต้องการเพื่อคงความสามารถในการปฏิบัติบทบาทในปัจจุบัน หรือในอนาคตอันใกล้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่องเริ่มทวีความสำคัญ เมื่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างรวดเร็วได้เข้ามาสู่วิชาชีพ และเป็นที่ยอมรับในเกือบทุกวิชาชีพถึงคุณค่าของการศึกษาต่อเนื่องว่าเป็นวิธีการต่อสู้กับความล้าสมัย นอกจากนั้นยังเป็นวิธีการรักษามาตรฐานของวิชาชีพอีกด้วย

บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เป็นศาสตร์สาขาหนึ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในช่วง 20 ปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลทำให้บุคลากรในวิชาชีพเริ่มมีความตระหนักมากยิ่งขึ้นว่า ความล้าสมัยจะกลายเป็นความจริง และจะเป็นอันตรายต่อวิชาชีพ ถ้าบุคลากรในวิชาชีพขาดการพัฒนาตนเอง การศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education) อย่างมีระบบจึงได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุคลากรในวิชาชีพทั้งมวล แม้ว่าโดยทั่วไปจะถือว่า การศึกษาต่อเนื่องเป็นความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล ในอันที่จะพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของตน

แต่ทั้งบรรณารักษ์หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุด สมาคมห้องสมุด ห้องสมุด และภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ จัดว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพัฒนาโอกาสทางการศึกษาต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี นับเป็นสถาบันการศึกษาอีกแห่งหนึ่งที่มีการจัดการเรียนการสอนในด้านนี้ ทั้งหลักสูตรในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษา เหล่านี้ล้วนแสดงถึงศักยภาพที่ภาควิชาจะสามารถเอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาต่อเนื่องเป็นอย่างยิ่ง การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในห้องสมุด การเพิ่มจำนวนรายวิชาใหม่ ๆ ในหลักสูตรทางด้านนี้ มีผลต่อความต้องการเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องของบุคลากรเพิ่มมากขึ้น และเพื่อยืนยันความต้องการของสังคมในส่วนนี้ จึงจัดให้มีโครงการวิจัยสำรวจความต้องการของสังคมในภาคใต้ต่อการเปิดหลักสูตรต่อเนื่องในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ขึ้น ว่ามีความต้องการของสังคมมากน้อยเพียงไร มีความคิดเห็นต่อการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง รวมทั้งความรู้ที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติม ซึ่งผลการวิจัยนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาการเปิดการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง (2 ปี) ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และเพื่อยกระดับการศึกษาและพัฒนาความสามารถของผู้ปฏิบัติงานให้ทันต่อความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของภาระหน้าที่ในวิชาชีพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสำรวจความต้องการและเจตคติของสังคมต่อการเปิดการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่องและการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความต้องการของสังคมในการเพิ่มพูนความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์
2. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรณารักษ์มีความรู้ทางด้านนี้เพิ่มขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในด้านการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ ได้ดำเนินการเปิดหลักสูตรต่อเนื่องให้ตรงกับความต้องการของสังคม
4. เพื่อเป็นแนวทางที่จะนำไปพิจารณาการเปิดการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง (2 ปี) ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
5. เพื่อยกระดับการศึกษาและพัฒนาความสามารถของผู้ปฏิบัติงานให้ทันต่อความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของภาระหน้าที่ในวิชาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด ใน 14 จังหวัดภาคใต้ที่สังกัดหน่วยงานรัฐบาล จำนวน 161 แห่ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education) หมายถึง การเรียนการสอนใด ๆ ก็ตามที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในวิชาชีพให้กว้างขวางขึ้น

การศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ (Continuing Professional Education for Librarians) หมายถึง กิจกรรมการศึกษาทุกประเภทที่บรรณารักษ์กระทำภายหลังจากจบการศึกษาเบื้องต้น ทางบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์แล้ว เพื่อเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่องโดยการเรียนรู้จากการทำงานในห้องสมุด หรือจากสถานการณ์ภายนอกอื่น ๆ

หลักสูตรบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ (Course for Library and Information Science) หมายถึงจำนวนหน่วยกิตและรายวิชาที่กำหนดในหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ที่เปิดสอนในภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความหมายของการศึกษาต่อเนื่อง
2. ความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่อง
3. ประเภทของการศึกษาต่อเนื่อง
4. ความจำเป็นในการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์
5. องค์ประกอบที่สำคัญที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการศึกษาต่อเนื่อง

กรองจิต วาทีสาธกกิจ (2522) ได้ให้คำจำกัดความของการศึกษาต่อเนื่องว่า หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาเบื้องต้นแล้วมีความรู้กว้าง และทันสมัยเสมอในการปฏิบัติงาน

ทองกษัดริย์ วัชโรทยาน (2523) ได้ให้คำจำกัดความว่า การศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง การศึกษาหลังการศึกษาตามหลักสูตรพื้นฐาน ซึ่งอาจจัดเป็นหลักสูตรระยะยาว เช่น การศึกษาต่อขั้นบัณฑิตศึกษา หรืออาจจะเป็นหลักสูตรการศึกษาต่อระยะสั้น มีกำหนดเวลาประมาณ 4-8 สัปดาห์ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้าน

เนื่องจากการศึกษาต่อเนื่องเป็นกิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับบุคคลที่จบการศึกษาเบื้องต้นจากในระบบโรงเรียน ระดับใดระดับหนึ่ง ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนต่อเนื่องได้ตามแนวการศึกษาตลอดชีวิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงจัดว่าการศึกษาต่อเนื่องเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียนรูปแบบหนึ่งที่จัดขึ้นเพื่อให้การศึกษาแก่ประชาชนที่ได้รับการศึกษาระยะหนึ่ง และต้องการศึกษาเพื่อเพิ่มวุฒิของตน หรือเพื่อสนองความต้องการส่วนตัวบางประการ หรืออาจจัดเพื่อเพิ่มทักษะทางด้านวิชาชีพแขนงต่าง ๆ ในรูปของการฝึกอบรมระหว่างประจำการ (In-service training) สำหรับช่วยให้ผู้ที่กำลังปฏิบัติงานอยู่ได้มีโอกาสศึกษาเพิ่มเติมเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2522) ได้กล่าวถึงความหมายของการศึกษาต่อเนื่องในหนังสือ การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่องว่า การศึกษาต่อเนื่องเป็นการจัดการศึกษาที่สืบเนื่องมาจากการศึกษาในระบบโรงเรียน ในระดับใดระดับหนึ่งก็ได้ โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ให้มากขึ้นกว่าที่เคยได้รับจากการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือบางทีเป็นการจัดเพื่อเพิ่มทักษะทางด้านวิชาชีพแขนงต่าง ๆ ที่ตนปฏิบัติงานอยู่ อาจจัดในลักษณะของการอบรมระยะสั้น หรือระยะยาว หรือจัดเป็นหลักสูตรพิเศษขึ้นมาก็ได้

ฮูล (Houle, 1967 : 225) ได้ให้ความหมายของการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งสโตนได้อ้างไว้ในบทความ The Role of AALS in Lifetime Learning for Librarians ว่าการศึกษาต่อเนื่องหมายถึง การเรียนการสอนใด ๆ ก็ตามที่ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ในวิชาชีพให้กว้างขวางมากขึ้น

โจส์ (Jones, 1977) กล่าวว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความหมายกว้างขวางมาก โดยหมายถึง กิจกรรมการศึกษาทุกประเภทที่บรรณารักษ์กระทำภายหลังจากจบการศึกษาเบื้องต้นทางบรรณารักษ์ศาสตร์แล้ว เพื่อเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยการเรียนรู้จากการทำงานในห้องสมุด หรือจากสถาบันภายนอกอื่น ๆ เช่น สมาคมห้องสมุด โรงเรียนบรรณารักษ์ศาสตร์ ดังนั้น การศึกษาต่อเนื่องจึงอาจจะเป็นโปรแกรมการศึกษาแบบเป็นทางการหรือแบบไม่เป็นทางการ เช่น การประชุม หรือสัมมนา เป็นต้น

สโตน (Stone, 1971 : 5) ได้ให้ความหมายของการศึกษาต่อเนื่องว่า หมายถึง กิจกรรมการศึกษาทุกประเภทที่บุคคลพึงกระทำเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ให้แก่ตนเอง เพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ การศึกษาต่อเนื่องอาจจะเป็นการศึกษาแบบเป็นทางการ ทั้งประเภทที่มีหน่วยกิต และไม่มีหน่วยกิต หรือกิจกรรมการศึกษาแบบไม่เป็นทางการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การประชุมทางวิชาการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การอ่านหนังสือหรือวารสาร การเขียนตำราหรือบทความ การเป็นบรรณาธิการ การให้คำปรึกษาหรือเป็นวิทยากร การบรรยายและอภิปรายให้ความรู้แก่บุคคลทั่วไป การสนทนาทางวิชาการอย่างไม่เป็นทางการกับเพื่อนร่วมงาน การร่วมทำวิจัย การฝึกอบรมระหว่างปฏิบัติการ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การศึกษาต่อเนื่อง เป็นกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพต่าง ๆ ให้ดีขึ้นทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และวิธีการในการทำงาน อันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพในการทำงาน

ความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่อง

ความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่องได้เป็นที่ยอมรับกันทั่วโลกในทุก ๆ สาขาวิชาชีพ เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และการขยายตัวทางวิชาการ ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งของรัฐ และเอกชนเกิดความจำเป็นที่จะต้องประยุกต์ทฤษฎีและวิธีการใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน บุคลากรจำต้องใช้ความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานสูง ผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วเป็นเวลานานจำเป็นที่จะต้องได้รับการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อจะได้มีความรู้และทักษะใหม่ ๆ เพียงพอตามความต้องการกับลักษณะของงาน นอกจากนี้ ผู้สำเร็จการศึกษาและ

ออกไปประกอบอาชีพอาจพบว่า ตนยังขาดหรืออ่อนประสบการณ์แขนงใดแขนงหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบอยู่ และอาจปรารถนาจะเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพในแขนงนั้น ๆ ให้สูงขึ้น การศึกษาต่อเนื่องเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของบุคลากรให้ทันต่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และวิชาการ และสามารถปฏิบัติงานในวิชาชีพนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฮูล (Houle, 1967 : 251) กล่าวว่า วงการอาชีพต่าง ๆ จำเป็นต้องส่งเสริมสมาชิกในการศึกษาต่อเนื่องเพราะ การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญเช่นเดียวกับการศึกษาก่อนทำงาน สถาบันแต่ละแห่งจึงต้องรับผิดชอบในการจัดการศึกษาต่อเนื่องให้แก่สมาชิก เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความคิด และทักษะให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ใหม่ ๆ และสภาพของงานที่เปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ในปัจจุบัน ทำให้บรรณารักษ์จำเป็นต้องศึกษาเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้นในภายหลัง

การที่วงการอาชีพต่าง ๆ ให้ความสนใจในการส่งเสริมบุคลากรศึกษาต่อเนื่อง เพื่อว่าจะได้มีประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้นนั้นก็เนื่องจากความจำเป็น 4 ประการ คือ

1. ความจำเป็นในการพัฒนาบุคคล เพื่อให้บุคคลในอาชีพเจริญทั้งทางด้านสติปัญญาและจิตใจ

2. ความจำเป็นทางด้านการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพื่อให้บุคลากรเตรียมตัวสำหรับงานใหม่และความรับผิดชอบใหม่

3. ความจำเป็นด้านการพัฒนาวิชาชีพ เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาชีพเพิ่มขึ้น

4. ความจำเป็นทางด้านพัฒนาสังคม เพื่อให้บุคลากรสามารถเปลี่ยนแปลงบทบาทและพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนนั้น ๆ

ฮูล (Houle, 1967) ได้กล่าวถึงสภาพการปฏิบัติงานที่เป็นเครื่องหมายแสดงให้ทราบถึงความจำเป็นที่บุคลากร จะต้องมีการศึกษาต่อเนื่องว่าขึ้นอยู่กับความต้องการ
4 ประการ คือ

1. ความต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในลักษณะทั่ว ๆ ไป แต่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ

2. ความต้องการที่จะเพิ่มความสามารถและฝีมือในการปฏิบัติงานที่ปฏิบัติอยู่สำหรับความก้าวหน้าในวิชาชีพ

3. ความต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้นในลักษณะทั่ว ๆ ไปที่ไม่เจาะจงว่าจะเกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติอยู่หรือไม่ เพื่อช่วยสนับสนุนงานในวิชาชีพของตน

4. ความต้องการที่จะพัฒนาบุคลิกภาพ และทัศนคติในการปฏิบัติงาน

ครูหรือบุคลากรทุกประเภทของโรงเรียน แม้จะมีความสามารถดีเด่นเพียงไรก็ตาม ถ้าเวลาผ่านไปนาน ๆ บรรดาความรู้ความชำนาญก็ย่อมจะอ่อนลงเป็นธรรมดา หรือบางทีการทำงานจำเจอยู่เสมอ ๆ งานที่ทำก็จะกลายเป็นความเบื่อหน่ายได้เหมือนกัน การได้ออกไป

พบปะสังสรรค์กับครูหรือบุคลากรของโรงเรียนอื่นเสียบ้าง อาจช่วยให้มีความสดชื่นมีพลัง และมีกำลังใจเกิดขึ้นใหม่ กลับมาทำงานได้ดีขึ้นก็ได้ ดังนั้นการให้ครูหรือบุคลากรหน้าที่ต่าง ๆ ของโรงเรียนได้เข้าร่วมสัมมนาหรือเข้ารับการฝึกอบรม ซึ่งฝ่ายการศึกษาจัดขึ้นเป็นครั้งคราว เป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนควรสนับสนุนทุกวิถีทาง นอกจากนี้โรงเรียนอาจเชิญวิทยากรจากหน่วยงานอื่น ๆ มาบรรยายเรื่องวิธีสอน หรือหลักการทำงานให้ครูในโรงเรียนได้ฟังเป็นครั้งคราวก็ได้ การไปทัศนาจรร่วมกันทั้งโรงเรียนเป็นครั้งคราวก็มีส่วนให้ครูมีโอกาสรู้จักกัน สนทนากันในหมู่เพื่อนร่วมงาน ทำให้บรรยากาศของการทำงานเป็นไปฉันท์มิตร งานที่จะทำหลังจากการได้ไปทัศนาจรด้วยกันน่าจะได้ผลดีขึ้น กิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วนี้เป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนควรพิจารณาส่งเสริมเพื่อพัฒนาครูให้เข้มแข็งทันสมัยและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพตลอดเวลา (ภิญโญ สาธร, 2519 : 161)

เกลน (Glenn, 1962 : 588) ได้บรรยายคุณลักษณะของครูที่ดี ควรจะมีความก้าวหน้าในวิชาชีพของตน ซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะที่น่าสนใจ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่เรียนรู้อยู่เสมอ ครูจะต้องเป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์ของโลก ต้องหมั่นศึกษาค้นคว้าติดตามข่าวสารต่าง ๆ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันและเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาค้นคว้าบ้าง

2. จัดโปรแกรมเพื่อปรับปรุงครู เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ โดยจัดในรูปการศึกษาอบรมระหว่างประจำการ หรือการฝึกปฏิบัติงาน หรือการประชุมทางวิชาการ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและหาทางแก้ไขปรับปรุงปัญหาต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

3. รู้จักใช้หนังสือและวารสารทางวิชาการช่วยแก้ปัญหาทางวิชาชีพ ครูต้องหมั่นศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ หากมีอุปสรรคในการศึกษาค้นคว้า ต้องหาทางขจัดโดยด่วน โดยการสร้างนิสัยในการอ่าน

เดฮาร์ท และ สตูทแมน (Dehart and Stutzman, 1971) ได้กล่าวว่า ในงานของการบริการข้อสนเทศทางมนุษยศาสตร์ มีการพิจารณาถึงประสิทธิภาพของบุคลากรที่จะให้บริการจึงเป็นเหตุให้มีโครงการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ปฏิบัติการด้วย

อาจกล่าวได้ว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญทั้งต่อการพัฒนาบุคคลและพัฒนาวิชาชีพทุกสาขาวิชาชีพ เพราะการศึกษาต่อเนื่องไม่เพียงแต่ทำให้คนมีความรู้ความสามารถและทักษะในการทำงานดีขึ้น มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเท่านั้น ยังจะส่งผลให้ได้ผลงานสูงขึ้น อันจะเป็นผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศอีกด้วย

ประเภทของการศึกษาต่อเนื่อง

การศึกษาต่อเนื่อง แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ (Formal Continuing Education) หมายถึง การศึกษาต่อหรืออบรมในสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัย วิทยาลัย และสมาคมหรือชมรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทางบรรณารักษศาสตร์ เพื่อเพิ่มเติมคุณวุฒิและให้ได้มาซึ่งปริญญา วุฒิบัตร หรือประกาศนียบัตร เป็นต้น

2. การศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการ (Informal Continuing Education) การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เพื่อเป็นการเพิ่มพูนทักษะและความรู้เฉพาะอย่างของอาจารย์ การศึกษาแบบนี้น่าสนใจและควรจัดให้มีในหน่วยงานอย่างยิ่ง เพราะเป็นการศึกษาที่ใช้ระยะเวลาสั้น ๆ สามารถนำเอาปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานมาร่วมกันหาทางแก้ปัญหาได้การศึกษาแบบไม่เป็นทางการสามารถกระทำได้โดย

2.1 อ่านหนังสือ วารสาร ที่เกี่ยวกับวิชาชีพ

2.2 แต่งตำรา เขียนบทความ หรือทำการวิจัย

2.3 เข้าฟังการประชุม หรือเข้าร่วมประชุม สัมมนาทางวิชาการ

2.4 การฝึกอบรมระยะสั้น โดยไม่รับวุฒิบัตร

2.5 ศึกษาดูงานทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

2.6 ศึกษาจากเพื่อนผู้ร่วมงาน หรือผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการจัดให้มีการสนทนาทางวิชาการ

2.7 เป็นสมาชิกของสมาคม หรือชมรม ทางวิชาชีพ

ความจำเป็นในการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์

เนื่องจากสภาวะของสังคมในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีการพัฒนาทางเทคโนโลยีสมัยใหม่อยู่ตลอดเวลา และมีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน ดังนั้น ในปัจจุบันสารนิเทศศาสตร์จึงขยายตัวอย่างกว้างขวางในวงการห้องสมุด และบรรณารักษศาสตร์ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม วิทยาศาสตร์ การเกษตรและอุตสาหกรรมทำให้เอกสารแขนงต่าง ๆ เหล่านี้มีเพิ่มมากขึ้นในห้องสมุด ซึ่งบรรรณารักษ์จำเป็นต้องหาวิธีการที่จะบริการเอกสารให้สนองความต้องการของผู้ใช้อย่างดีที่สุดและรวดเร็วที่สุดและการค้นคว้าในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะต้องการข้อมูลให้สาขาวิชาที่แคบและเฉพาะเจาะจงยิ่งขึ้น ทำให้บรรณารักษ์จำเป็นต้องปรับปรุงตนเองให้ทันกับวิทยาการใหม่ ๆ เพื่อให้มีความรู้สึกในสาขาวิชาชีพและมีความรู้กว้างขวางเกี่ยวกับสาขาวิชาอื่น ๆ เช่นความรู้ทางด้านเกษตร อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ดังนั้นสถาบันที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์จำเป็นต้องปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาตามความต้องการของสังคม

กล่าวได้ว่า แนวโน้มของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ในอนาคตคือการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบรรณารักษ์วิชาชีพให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้และสังคม ดังนั้นการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนควรจะจัดให้เหมาะสมที่จะนำไปใช้ได้ในสังคมคือ ผลิตบรรณารักษ์ให้มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการจัดและให้บริการเอกสารด้านวิทยาศาสตร์ การเกษตร และเทคโนโลยี นอกเหนือไปจากด้านมนุษยศาสตร์ เพื่อให้บรรณารักษ์สามารถปฏิบัติงานในวงการอาชีพอื่น ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ดังนั้นสถาบันที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์จำเป็นจะต้องจัดการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ในระดับสูง เช่น เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรหลังปริญญาโท หรือปริญญาเอก เพื่อให้บรรณารักษ์มีความรู้ลึก และเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาชีพ เพื่อสนองความต้องการของสังคม นอกจากนี้เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วได้มีโอกาสปรับตัวให้ทันกับการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว สถาบันที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์และสถาบันที่เกี่ยวข้องต้องจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง เช่น การบรรยาย อบรมหรือสัมมนา ในหัวข้อใหม่ ๆ โดยใช้อาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์หรือผู้เชี่ยวชาญในวิชาเฉพาะมาให้ความรู้ การจัดกิจกรรมการศึกษาดังกล่าวควรจะได้จัดอย่างต่อเนื่องและให้ตรงกับความสนใจของผู้เรียนและตรงกับสาขาวิชาที่จะนำไปใช้ปฏิบัติงานได้โดยตรง ดังนั้นการศึกษาบรรณารักษศาสตร์ในอนาคตจึงควรจะได้ปรับปรุงส่งเสริมให้ก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอเพื่อให้ทันกับสภาพความต้องการของสังคม เป็นผลดีต่อวิชาชีพ และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติอย่างแท้จริง

องค์ประกอบที่สำคัญที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์

ฮูล (Houle, 1967 : 249) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์ คือ บุคลากร ชมรมหรือองค์การ สถาบันหรือหน่วยงานมหาวิทยาลัย และสมาคมวิชาชีพ

เบล (Bell, 1977 : 253) กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์คือ บรรณารักษ์ สมาคมวิชาชีพ และโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์

บุคลากร ต้องมีความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ก้าวหน้า ทันสมัย ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ เพื่อสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นครูจะต้องมีการพัฒนาตนเองให้เป็นครูที่ดีมีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้นโดยการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมทางด้านวิชาการอยู่เสมอ ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์จึงต้องศึกษาเพิ่มพูนความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ทั้งจากสถาบันการศึกษาที่จัดหลักสูตรการศึกษาแบบเป็นทางการ และร่วมกิจกรรมการศึกษาอื่น ๆ แบบไม่เป็นทางการ เช่น การร่วมประชุม สัมมนาทางวิชาชีพ หรือการศึกษาค้นคว้าด้วย

ตนเอง โดยการอ่านหนังสือวารสารทางบรรณารักษศาสตร์และสาขาวิชาชีพอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและต่อวิชาชีพ

สมาคมวิชาชีพ ในการจัดการศึกษาต่อเนื่องนอกจากบุคลากรมีความต้องการศึกษาต่อเนื่องแล้ว สมาคมวิชาชีพมีบทบาทสำคัญอย่างมากที่จะช่วยส่งเสริมการศึกษาต่อเนื่อง ให้แก่บุคลากรโดยการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของบุคลากร สมาคมวิชาชีพที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์ ได้แก่ สมาคมห้องสมุด

สมาคมห้องสมุด เป็นสมาคมวิชาชีพที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวมบุคคลที่มีอาชีพหรือสนใจในวิชาชีพบรรณารักษ์ และส่งเสริมการศึกษาบรรณารักษศาสตร์ให้แก่สมาคมโดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมเพิ่มพูนความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ให้แก่สมาชิก เช่น จัดให้มีการบรรยาย อภิปราย ประชุม สัมมนา และปาฐกถาทางด้านบรรณารักษศาสตร์

นอกจากสมาคมห้องสมุดแล้ว ในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งชมรมวิชาชีพเพื่อรวมบุคคลในวิชาชีพบรรณารักษ์เฉพาะกลุ่มขึ้น เช่น ชมรมบรรณารักษ์สถาบันอุดมศึกษา เป็นการรวมกลุ่มของบรรณารักษ์ในสถาบันอุดมศึกษา สมาคม สถาบันการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ สำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ได้มีการจัดตั้งชมรมอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในสถาบันอุดมศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยและเอกชน ชมรมวิชาชีพดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างสมาชิก และจัดกิจกรรมทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ให้แก่สมาชิก เช่น จัดประชุม สัมมนา บรรยาย และอภิปราย จึงกล่าวได้ว่าสมาคมและชมรมวิชาชีพมีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์

โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ เป็นสถาบันที่มีความสำคัญและมีบทบาทอย่างมากในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ให้แก่อาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพราะเป็นสถาบันที่มีความพร้อมทั้งทางด้านบุคลากรผู้สอน อุปกรณ์การเรียนการสอน และสถานที่ จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาต่อเนื่องของโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์มี 3 ประการ คือ

1. เพื่อขยายหลักสูตรการเรียนการสอนในภาคปกติ
2. เพื่อจัดหลักสูตรพิเศษให้แก่ผู้ที่ต้องการศึกษาเพิ่มพูนความรู้
3. เพื่อร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

เนื่องจากการจัดการศึกษาต่อเนื่องมีจุดมุ่งหมายดังกล่าว โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์จึงจำเป็นต้องจัดหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนโดยจัดเวลาที่เหมาะสมที่ผู้เรียนสามารถมาร่วมกิจกรรมได้สะดวกและในขณะเดียวกันต้องคำนึงถึงคุณภาพของกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่จัดขึ้นด้วย โดยทั่ว ๆ ไปโรงเรียน

บรรณารักษศาสตร์สามารถจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องเพื่อสนองความต้องการของผู้เรียน 3 รูปแบบ คือ

1. จัดให้มีการศึกษานอกสถานที่ เพื่อสนองความต้องการของผู้เรียนที่ไม่สามารถศึกษาในเนื้อหาวิชาที่ต้องการได้ทุกวิชาในสถาบันการศึกษา

2. จัดหลักสูตรพิเศษ เช่น การสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการศึกษาหลักสูตรระยะสั้นในหัวข้อที่น่าสนใจตรงกับความต้องการของผู้เรียน

3. จัดหลักสูตรการศึกษาภายในโรงเรียน โดยกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสมและสะดวกแก่ผู้เรียน เช่น ตอนกลางคืน หรือ วันหยุด ซึ่งโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์ ส่วนใหญ่นิยมจัดทำรูปแบบนี้กันมาก เนื่องจากมีความพร้อมในเรื่องผู้สอนโดยใช้อาจารย์ภายในคณะและมีความพร้อมในเรื่องอุปกรณ์การสอน สถานที่

การที่โรงเรียนบรรณารักษศาสตร์สามารถจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องทางบรรณารักษศาสตร์ได้มีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญดังต่อไปนี้คือ

1. จัดตารางเวลาการเรียนการสอนในเวลาที่เหมาะสมและสะดวกสำหรับผู้เรียน

2. มีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยและเหมาะสมสำหรับผู้เรียน

3. ควรมีการร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

4. ควรประสานงานกับกลุ่มที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่อง

5. จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการหรือสัมมนาสำหรับเนื้อหาวิชาที่ไม่ได้มีการสอนในหลักสูตร

6. จัดให้มีการศึกษาในระดับปริญญาโท สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาเอกสำหรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท

อุทิน รวยอารี (2522) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการเพิ่มพูนความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เพื่อศึกษาความต้องการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาและเพื่อศึกษาประเภท และวิธีการเพิ่มพูนความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษาเห็นว่า การศึกษาเพิ่มพูนความรู้มีความสำคัญเพราะช่วยยกระดับมาตรฐานการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และมีความต้องการเพิ่มพูนความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ ทั้งหลักสูตรระยะสั้น และระยะยาว หลักสูตรระยะสั้นที่ต้องการคือ การอบรมและสัมมนา ที่จัดโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย หลักสูตรระยะยาวที่ต้องการคือ การศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางบรรณารักษศาสตร์ นอกจากนี้บรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนยังสนใจศึกษาเพิ่มพูนความรู้ด้วยตนเอง โดยการอ่านหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวกับความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาเพิ่มพูนความรู้ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน คือ สถาบันที่เปิดสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาโทมีจำกัดไม่เพียงพอกับความต้องการ

กรองจิต วาทีสาธกกิจ (2522) ทำการวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องทางการพยาบาลของพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดสภากาชาดไทย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า พยาบาลในโรงพยาบาล สังกัดสภากาชาดไทยเห็นความสำคัญในการศึกษาต่อเนื่องว่าจะช่วยยกระดับมาตรฐานการทำงานในวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น พยาบาลมีความต้องการศึกษาต่อเนื่องในหลักสูตรระยะสั้นมากกว่าหลักสูตรระยะยาว หลักสูตรระยะสั้นที่พยาบาลต้องการมากที่สุดคือ การอบรม สัมมนาทางวิชาการพยาบาลหลักสูตรระยะยาวที่พยาบาลต้องการมากที่สุดคือ การศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี และหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา นอกจากนี้พยาบาลยังสนใจศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองด้วยการอ่านหนังสือและวารสารที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล สถานศึกษาที่พยาบาลต้องการศึกษาต่อคือ สถาบันหรือหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่ เหตุจูงใจที่ทำให้พยาบาลต้องการศึกษาต่อคือมีความรู้มากขึ้น และมีโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพสำหรับอุปสรรคและปัญหาในการศึกษาต่อเนื่องของการพยาบาล พบว่า ปัญหาสำคัญอันดับหนึ่ง คือ สถาบันและผู้บังคับบัญชาไม่สนับสนุน และรองลงมา คือ งานหนักไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้า

อารมณ์ วุฒิพฤกษ์ (2523) ทำการวิจัย เรื่อง ความต้องการศึกษาต่อเนื่องของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศูนย์ เพื่อศึกษาความต้องการการศึกษาต่อเนื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาต่อเนื่องของพยาบาลในโรงพยาบาลศูนย์ ผลการวิจัย สรุปได้ว่า พยาบาลเห็นความจำเป็นในการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพ เพราะสามารถนำความรู้จากการศึกษาเพิ่มเติมมาใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้มาก วิธีการศึกษาต่อ ซึ่งพยาบาลมีความเห็นว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุด คือ การลาศึกษาต่อโดยได้รับเงินเดือนประจำ และพยาบาลส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี นอกจากนี้ พยาบาลได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยการอ่านเอกสาร วารสาร และตำรา เหตุจูงใจที่ทำให้พยาบาลต้องการศึกษาต่อ คือ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และวิทยฐานะเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ เพื่อความก้าวหน้าในวิชาชีพ ปัญหาในการศึกษาต่อ คือ มีภาระหน้าที่ในการปฏิบัติงานไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน เป็นอันดับหนึ่งรองลงมา คือ มีภาระครอบครัว และจากการวิจัยพบว่า นอกจากพยาบาลต้องการศึกษาเพิ่มเติมทางด้านวิชาชีพแล้ว พยาบาลยังต้องการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านอื่นนอกจากสาขาวิชาชีพพยาบาลด้วย

ทองกษัตริย์ วัชโรทยาน (2523) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาพยาบาลในประเทศไทย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บริหารและคณาจารย์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การพัฒนาบุคลากรมีผลช่วยให้พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนดีขึ้น ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ที่ผู้บริหารสถาบันจะต้องจัดให้มีการพัฒนาคณาจารย์ขึ้นในหน่วยงาน และคณาจารย์จะต้องขวนขวายหาแหล่งความรู้เพื่อพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน การพัฒนาบุคลากรที่สถานศึกษาพยาบาลได้จัดเพื่อพัฒนาคณาจารย์ ได้แก่ การอนุญาตให้คณาจารย์ศึกษาต่อในหลักสูตรระยะยาวในสถาบันการศึกษา และหลักสูตรระยะสั้น เช่น การเข้าอบรม สัมมนา และการประชุม

เชิงวิชาการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นทั้งในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน รวมทั้งกระตุ้นให้คณาจารย์ได้มีการศึกษาด้วยตนเองโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น จัดบริการห้องสมุด จัดโปรแกรมทางวิชาการ ฯลฯ แรงจูงใจที่ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาพยาบาลต้องการศึกษาต่อ คือ การได้วุฒิเพิ่มขึ้น และการได้เลื่อนขั้นเงินเดือนสำหรับอุปสรรคในการพัฒนาบุคลากรคือ เรื่องงบประมาณ และจากการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและคณาจารย์พยาบาล ต้องการให้มีหน่วยงานกลางเพื่อร่วมมือกันจัดโปรแกรมการพัฒนาคณาจารย์สำหรับงานวิจัยของต่างประเทศที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

โจนส์ (Jones, 1977) ได้ทำการสำรวจความต้องการและความสนใจในการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนาวิชาชีพของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดมหาวิทยาลัย รวมทั้งศึกษาถึงเหตุจูงใจ ปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ เพื่อเสนอแนวทางแก่สถาบันการศึกษา และสถาบันที่เกี่ยวข้องได้จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องให้สอดคล้องกับความต้องการของบรรณารักษ์โดยใช้แบบสอบถามบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษ ผลการสำรวจสรุปได้ว่า กิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนและห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการมากคือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน รองลงมาคือ ความต้องการในการอ่าน สิ่งที่สนใจอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ คือ วารสาร นอกจากนี้มีความต้องการศึกษาต่อเนื่องหลักสูตรระยะสั้นอื่น ๆ เช่น การอบรมหลักสูตรระยะสั้นการประชุมทางวิชาการ เหตุจูงใจที่ต้องการศึกษาต่อเนื่องคือ มีความสนใจและต้องการมีความรู้มากขึ้น และเพื่อให้มีโอกาสก้าวหน้าในวิชาชีพ อุปสรรคในการศึกษาต่อ คือ เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อย งานหนัก ไม่มีเวลาศึกษาค้นคว้า สถานศึกษาที่บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนต้องการศึกษาคือ สมาคมห้องสมุด สำหรับบรรณารักษ์ห้องสมุดมหาวิทยาลัยต้องการศึกษาต่อในโรงเรียนบรรณารักษศาสตร์มากที่สุด บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนและมหาวิทยาลัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า สถาบันการศึกษาและสถาบันที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อจะได้จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องที่มีประสิทธิภาพได้ผลตรงกับความต้องการของบรรณารักษ์มากที่สุด

สโตน (Stone, 1970 : 64-70) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่เป็นแรงจูงใจและอุปสรรคในการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ โดยใช้แบบสอบถามบรรณารักษ์ห้องสมุดทุกประเภท ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่า ปัจจัยสำคัญที่เป็นแรงจูงใจให้บรรณารักษ์เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง คือ เนื้อหากิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องต้องตรงกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน และช่วยเพิ่มพูนความรู้และทักษะให้แก่ผู้เรียนมากขึ้น ช่วยให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน และสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีโอกาสที่จะมีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ปัจจัยสำคัญที่เป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ คือ ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรม ผู้บังคับบัญชาไม่สนับสนุน และสถานที่จัดกิจกรรมไม่เหมาะสม

เกเวอร์ (Gaver, 1971 : 118-143) ได้ทำการสำรวจความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องของบรรณารักษ์ แรงจูงใจ วิธีการศึกษาต่อเนื่อง รวมทั้งความรู้ที่ต้องการศึกษา โดยใช้แบบสอบถามบรรณารักษ์ห้องสมุดทุกประเภท ผลจากการสำรวจสรุปได้ว่า บรรณารักษ์ต้องการศึกษาต่อเนื่องทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่บรรณารักษ์ต้องการการศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการมากกว่าแบบเป็นทางการ เช่น การอ่านวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ การประชุมและสัมมนาทางวิชาการ ฯลฯ แรงจูงใจที่ทำให้บรรณารักษ์ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ แรงจูงใจภายใน คือ ต้องการมีความรู้ก้าวหน้าทันสมัยเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ และวิชาชีพ ความสนใจส่วนตัวต้องการฝึกฝนสติปัญญา ฯลฯ และจากการศึกษาพบว่า การศึกษาต่อเนื่องจะประสบความสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียน โดยจัดโปรแกรมการศึกษาต่อเนื่องให้สอดคล้องกับความสนใจและต้องการของผู้เรียน คือ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้ นอกจากนี้ สถาบันการศึกษา หน่วยงาน สมาคมวิชาชีพ ฯลฯ ความร่วมมือกันในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง ความร่วมมือกันในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

ผลการวิจัยและการสำรวจดังกล่าวแล้วมีทั้งความสอดคล้องและแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

ในด้านความสำคัญของการศึกษาต่อเนื่องและการพัฒนาบุคลากร ผลงานวิจัยของ อุทิน รวยอารี กรองจิต วาทีสาธกกิจ อารมณ์ วุฒิพฤกษ์ และทองกษัตริย์ วัชโรทยาน สอดคล้องกันคือ การศึกษาต่อเนื่องและการพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะช่วยเพิ่มพูนความรู้ทักษะ ประสบการณ์ทางวิชาชีพ และช่วยยกระดับมาตรฐานการทำงานในวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ผู้ประกอบวิชาชีพทั้งบรรณารักษ์ พยาบาลและอาจารย์พยาบาลมีความต้องการศึกษาต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนความรู้ในระดับมาก

สำหรับประเภทของการศึกษาต่อเนื่องและการพัฒนาบุคลากรผลงานวิจัยสอดคล้องกันคือทั้งบรรณารักษ์ พยาบาล และอาจารย์พยาบาลมีความต้องการการศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้และพัฒนาตนเองทั้งหลักสูตรระยะยาว (การศึกษาต่อแบบเป็นทางการในสถาบันการศึกษา) และหลักสูตรระยะสั้น (การศึกษาต่อแบบไม่เป็นทางการ เช่น การประชุม สัมมนา ฯลฯ) จากงานวิจัยของกรองจิต วาทีสาธกกิจ พบว่าพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดสภากาชาดไทยมีความสนใจในการศึกษาต่อหลักสูตรระยะสั้นมากกว่าหลักสูตรระยะยาวซึ่งสอดคล้องกับ เกเวอร์ ที่พบว่าบรรณารักษ์ห้องสมุดทุกประเภทต้องการศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการมากกว่าแบบเป็นทางการ

สำหรับรูปแบบของการศึกษาจากงานวิจัยของอารมณ์ วุฒิพฤกษ์ ทองกษัตริย์ วัชโรทยาน พบว่ารูปแบบของการศึกษาหลักสูตรระยะสั้นที่พยาบาลและอาจารย์พยาบาลต้องการมากที่สุดคือการอบรม การประชุม และสัมมนาทางวิชาการพยาบาลซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทิน รวยอารี ที่พบว่ารูปแบบของการศึกษาหลักสูตรระยะสั้นที่บรรณารักษ์ต้องการคือ การอบรม การประชุมและสัมมนาทางวิชาการ สำหรับบรรณารักษ์ในต่างประเทศ จากการสำรวจของ โจนส์ และ เกเวอร์ สอดคล้องกันคือ พบว่ารูปแบบของการศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการที่บรรณารักษ์ต้องการคือการอ่านวรรณกรรมทางบรรณารักษศาสตร์ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมงาน และการประชุมสัมมนาทางวิชาการ สำหรับรูปแบบของหลักสูตรระยะยาวจากการวิจัยของอุทิน รวยอารี พบว่าบรรณารักษ์ต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางบรรณารักษศาสตร์ ส่วนรูปแบบของหลักสูตรระยะยาวที่พยาบาลต้องการนั้นจากงานวิจัยของ กรองจิต วาทีสาธกกิจ และอารมณ์ วุฒิพฤกษ์ สอดคล้องกันคือพยาบาลต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีและหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูงเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา ในด้านการศึกษาเพิ่มพูนความรู้ด้วยตนเอง ผลการวิจัยของ อุทิน รวยอารี กรองจิต วาทีสาธกกิจ และอารมณ์ วุฒิพฤกษ์ สอดคล้องกันคือทั้งบรรณารักษ์และพยาบาลศึกษาเพิ่มพูนความรู้ด้วยตนเองโดยการอ่านหนังสือ และวารสารที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ

สำหรับแรงจูงใจในการศึกษาต่อเนื่อง ปรากฏว่าผลงานวิจัยของกรองจิต วาทีสาธกกิจ อารมณ์ วุฒิพฤกษ์ โจนส์ สโตน และเกเวอร์ สอดคล้องกันคือ แรงจูงใจที่ทำให้พยาบาลและบรรณารักษ์ต้องการศึกษาต่อ คือ ต้องการเพิ่มพูนความรู้เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพซึ่งตรงข้ามกับงานวิจัยของทองกษัตริย์ วัชโรทยาน ที่พบว่าแรงจูงใจที่ทำให้อาจารย์พยาบาลต้องการศึกษาต่อคือการได้วุฒิเพิ่มขึ้น และการได้เลื่อนขั้นเงินเดือน

ปัญหาในการศึกษาต่อเนื่อง จากงานวิจัยของอุทิน รวยอารี พบว่า ปัญหาในการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ของบรรณารักษ์คือ สถาบันที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในระดับปริญญาโทมีน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการ แต่จากงานวิจัยของโจนส์ และสโตน พบว่า ปัญหาในการศึกษาต่อของบรรณารักษ์คือ เจ้าหน้าที่มีจำนวนน้อยไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน จึงไม่มีเวลาศึกษาต่อและเข้าร่วมกิจกรรมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรองจิต วาทีสาธกกิจ และอารมณ์ วุฒิพฤกษ์ ที่พบว่าปัญหาในการศึกษาต่อของพยาบาล คือ ภาระหน้าที่ในการปฏิบัติงานมาก ไม่มีผู้ปฏิบัติงานแทน ส่วนปัญหาอื่น ๆ คือ พยาบาลสังกัดสภากาชาดไทย มีปัญหาในเรื่องผู้บังคับบัญชาไม่สนับสนุน และพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศูนย์มีปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว ส่วนปัญหาอื่นๆ ของบรรณารักษ์จากการสำรวจของ สโตน ก็คือ ผู้บังคับบัญชาไม่สนับสนุน และสถานที่จัดกิจกรรมไม่เหมาะสม

สโตน และ เกเวอร์ สำรวจได้ผลสอดคล้องกันว่า การจัดการศึกษาต่อเนื่องจะมีประสิทธิผล และประสบความสำเร็จเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียน คือ เนื้อหาของ

กิจกรรมต้องตรงกับความสนใจและความต้องการของผู้เรียน สถาบันการศึกษา หน่วยงานและสมาคมวิชาชีพ ควรร่วมมือกันในการจัดการศึกษาต่อเนื่องเพื่อจะได้จัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ในงานวิจัยของอารมณ์ วุฒิพฤกษ์ ยังพบว่า นอกจากพยาบาลต้องการศึกษาต่อเพิ่มเติมทางด้านวิชาชีพแล้ว ยังต้องการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านอื่นนอกจากสาขาวิชาชีพพยาบาลด้วย

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การดำเนินการศึกษาค้นคว้ามีดังนี้

1. กำหนดแหล่งข้อมูลและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด ใน 14 จังหวัดภาคใต้ที่สังกัดหน่วยงานรัฐบาล จำนวน 161 แห่ง

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นต่อการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง และความรู้ที่ต้องการศึกษาเพิ่มเติม

1. การสร้างแบบสอบถาม

1.1 สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย

1.2 นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบกับบรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 15 คน เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไข

1.3 เมื่อปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

2. ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 ชุด โดยประกอบด้วยคำถามที่มี 2 ลักษณะ คือ คำถามแบบปลายปิดที่ผู้วิจัยเสนอให้เลือกคำตอบและคำถามแบบปลายเปิดที่ผู้ตอบตอบได้โดยเสรี ดังนี้

แบบสอบถามชุดที่ 1 เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิดเพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารต่อการสนับสนุนการศึกษาต่อเนื่องในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ให้กับบุคลากรในหน่วยงาน

ซึ่งแบบสอบถามในชุดแรกนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาเพื่อสร้างแบบสอบถามในชุดที่ 2

แบบสอบถามชุดที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง

ตอนที่ 3 ความรู้ที่ต้องการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ตอบแบบสอบถามทางไปรษณีย์โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนมายังผู้วิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ให้ความสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืน โดยการติดแสตมป์และเขียนชื่อที่อยู่ของผู้วิจัยไว้ในแบบสอบถามสำหรับส่งกลับด้วย จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้ง 2 ชุดคิดเป็นร้อยละ ดังนี้ จำนวนแบบสอบถามชุดที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 88 จำนวนแบบสอบถามชุดที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 72.5

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับและคัดฉบับที่ไม่สมบูรณ์ออก
2. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปกำหนดรหัสเพื่อบันทึกข้อมูลเข้าโปรแกรม SPSS
3. จากนั้นนำผลที่ได้มานำเสนอในรูปแบบของตารางโดยคิดคำตอบเป็นร้อยละของจำนวนผู้ตอบโดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

P = อัตราส่วนร้อยละ

f = จำนวนที่ตอบข้อนั้น ๆ

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผล ความคิดเห็น ความต้องการ คำนวณโดยหาค่าเฉลี่ยดังนี้

1. แจกแจงความถี่ของคะแนนทุกข้อของแบบสอบถาม
2. คูณความถี่ (f) ของแต่ละช่องด้วยน้ำหนักคะแนนประจำช่อง (X) ที่กำหนดดังนี้คือ

เมื่อแบบประเมินผลมี 4 ระดับ จะกำหนดให้

4 = มาก

3 = ปานกลาง

2 = น้อย

1 = ไม่เคย

เมื่อแบบประเมินผลมี 5 ระดับ จะกำหนดให้

5 = มากที่สุด

4 = มาก

3 = ปานกลาง

2 = น้อย

1 = น้อยที่สุด

3. หาค่าเฉลี่ย μ ของคำตอบแต่ละข้อ โดยใช้สูตร

$$\mu = \frac{\sum fx}{N}$$

μ = ค่าเฉลี่ยของคำตอบแต่ละข้อ

f = ความถี่

x = คะแนน (น้ำหนักประจำช่อง)

N = จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อ

4. ตีความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยของแต่ละข้อ เพื่อชี้บอกระดับความคิดเห็นและความต้องการโดยใช้เกณฑ์ดังนี้ คือ

เมื่อแบบประเมินมี 4 ระดับ จะกำหนดให้

3.51 - 4.00	=	มาก
2.51 - 3.50	=	ปานกลาง
1.51 - 2.50	=	น้อย
1.00 - 1.50	=	ไม่เคย

CENTRAL LIBRARY
PRINCE OF SONGKLA UNIVERSITY

เมื่อแบบประเมินมี 5 ระดับ จะกำหนดให้

4.51 - 5.00 = มากที่สุด

3.51 - 4.50 = มาก

2.51 - 3.50 = ปานกลาง

1.51 - 2.50 = น้อย

1.00 - 1.50 = น้อยที่สุด

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
นำเสนอในตารางที่ 1 - ตารางที่ 8

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง นำเสนอในตารางที่ 9 - ตารางที่ 14

ตอนที่ 3 ความรู้ที่ต้องการศึกษา นำเสนอในตารางที่ 15 - ตารางที่ 19

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	13	16.3
หญิง	67	83.8
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.8 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
21-30 ปี	14	17.5
31-40 ปี	48	60.0
41-50 ปี	12	15.0
51 ปีขึ้นไป	6	7.5
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดส่วนใหญ่มีอายุประมาณ 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมาคืออายุ 21-30 ปี ร้อยละ 17.5 และอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 15.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิทางการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
อนุปริญญา	8	10.0
ปริญญาตรี	56	70.0
อื่น ๆ*	16	20.0
รวม	80	100.0

*อื่น ๆ หมายถึง ปริญญาตรีวิชาโทบรรณารักษศาสตร์และการอบรมทางบรรณารักษศาสตร์

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 70.0 ของทั้งหมด และมีผู้จบอนุปริญญาเพียงร้อยละ 10.0 เท่านั้น

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ในการทำงานด้านบรรณารักษศาสตร์จนถึงปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	0	0
1-5 ปี	20	25.0
6-10 ปี	15	18.8
11-15 ปี	27	33.8
16-20 ปี	10	12.5
21-25 ปี	5	6.3
มากกว่า 25 ปี	3	3.8
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านบรรณารักษศาสตร์อยู่ในช่วง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมาคือ ช่วง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.0 และช่วง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.8

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งงานในปัจจุบัน

ตำแหน่งงานในปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
บรรณารักษ์	19	23.8
อาจารย์	4	5.0
เจ้าหน้าที่/พนักงานห้องสมุด	44	55.0
หัวหน้าห้องสมุด	13	16.3
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดส่วนใหญ่ มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่หรือพนักงานห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 55.0 มีตำแหน่งเป็นบรรณารักษ์ร้อยละ 23.8 และมีตำแหน่งอาจารย์เพียงร้อยละ 5.0 เท่านั้น

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความพึงพอใจในอาชีพ

ความพอใจ	จำนวน	ร้อยละ
มาก	39	48.8
ปานกลาง	32	40.0
น้อย	9	11.3
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดส่วนใหญ่มีความพอใจในอาชีพอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 48.8 และที่มีความพอใจในอาชีพอยู่ในระดับน้อยนั้นมีเพียงร้อยละ 11.3 เท่านั้น

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เคยและไม่เคยศึกษาต่อทางบรรณารักษศาสตร์ในระดับที่สูงกว่าวุฒิเดิม

การศึกษาต่อ	จำนวน	ร้อยละ
เคย	11	13.8
ไม่เคย	69	86.3
รวม	80	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่เคยศึกษาต่อทางบรรณารักษศาสตร์ในระดับที่สูงกว่าวุฒิเดิม คิดเป็นร้อยละ 86.3

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามกิจกรรม และระดับการเข้าร่วมกิจกรรม

กิจกรรม	ระดับการเข้าร่วมกิจกรรม								รวม	
	มาก		ปานกลาง		น้อย		ไม่เคย			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อบรมทางบรรณา-รักษศาสตร์ระยะสั้นเพื่อรับวุฒิบัตร	5	6.3	22	27.5	16	20.0	37	46.3	80	100
ทำวิจัยหรือร่วมทำวิจัยทางวิชาชีพ	1	1.3	14	17.5	13	16.3	52	65.0	80	100
ร่วมการประชุมสัมมนาทางวิชาชีพ	15	18.8	38	47.5	20	25.0	7	8.8	80	100

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมการประชุมสัมมนาทางวิชาชีพคิดเป็นร้อยละ 47.5 และไม่เคยเข้ารับการอบรมทางบรรณารักษศาสตร์ระยะสั้นเพื่อรับวุฒิบัตรเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 46.3 อีกทั้งไม่เคยทำวิจัยหรือร่วมทำวิจัยทางวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 65.0

ในส่วนของระดับการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดมีการเข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง โดยการอบรมทางบรรณารักษศาสตร์ระยะสั้นเพื่อรับวุฒิบัตรเพิ่มเติม คิดเป็นร้อยละ 27.5 การทำวิจัยหรือร่วมทำวิจัยทางวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 17.5 และการร่วมการประชุมสัมมนาทางวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 47.5

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง

ความคิดเห็น	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร	4.63	0.54	เห็นด้วยมากที่สุด
การศึกษาต่อเนื่องมีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ	4.51	0.54	เห็นด้วยมากที่สุด
การศึกษาต่อเนื่องจะช่วยให้ท่านพัฒนาความสามารถเพิ่มมากขึ้น	4.41	0.71	เห็นด้วยมาก
สถาบันการศึกษา หน่วยราชการ สมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้อง ควรจัดหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	4.31	0.85	เห็นด้วยมาก
สถาบันการศึกษาหน่วยราชการสมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง (การอบรม, การสัมมนา)	4.29	0.90	เห็นด้วยมาก
การศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ (ได้ปริญญาหรือวุฒิบัตร) ท่านควรออกค่าใช้จ่ายเอง	3.14	1.22	เห็นด้วยปานกลาง
การศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ (การประชุม, สัมมนา) ท่านควรออกค่าใช้จ่ายเอง	2.33	1.25	เห็นด้วยน้อย
การศึกษาต่อเนื่องควรกระทำภายในประเทศ	3.87	0.86	เห็นด้วยมาก
การศึกษาต่อเนื่องควรกระทำทั้งในและต่างประเทศ	3.82	1.06	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุด เห็นด้วยมากที่สุดว่าการศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรและการศึกษาต่อเนื่องมีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง จำแนกตามเพศ

ความคิดเห็น / เพศ	ชาย			หญิง		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร	4.77	0.60	เห็นด้วยมากที่สุด	4.60	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
การศึกษาต่อเนื่องมีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ	4.69	0.63	เห็นด้วยมากที่สุด	4.48	0.59	เห็นด้วยมาก
การศึกษาต่อเนื่องจะช่วยให้ท่านมากพัฒนาความสามารถเพิ่มมากขึ้น	4.54	0.66	เห็นด้วยมากที่สุด	4.39	0.72	เห็นด้วยมาก
สถาบันการศึกษา หน่วยราชการ สมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้อง ควรจัดหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	4.15	1.21	เห็นด้วยมาก	4.34	0.77	เห็นด้วยมาก
สถาบันการศึกษาหน่วยราชการสมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง (การอบรม, การสัมมนา)	4.15	1.14	เห็นด้วยมาก	4.31	0.86	เห็นด้วยมาก
การศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ (ได้ปริญญาหรือวุฒิบัตร) ท่านควรออกค่าใช้จ่ายเอง	3.15	1.34	เห็นด้วยปานกลาง	3.13	1.20	เห็นด้วยปานกลาง

เพศ / ความคิดเห็น	ชาย			หญิง		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
การศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ (การประชุม, สัมมนา) ท่านควรออกค่าใช้จ่ายเอง	2.85	1.34	เห็นด้วยมาก	2.22	1.22	เห็นด้วยน้อย
การศึกษาต่อเนื่องควรกระทำภายในประเทศ	4.23	0.83	เห็นด้วยมาก	3.81	0.86	เห็นด้วยมากการ
ศึกษาต่อเนื่องควรกระทำทั้งในและต่างประเทศ	3.69	1.49	เห็นด้วยมาก	3.85	0.97	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดทั้งเพศชายและเพศหญิงเห็นด้วยมากที่สุดว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร, การศึกษาต่อเนื่องมีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และการศึกษาต่อเนื่องจะช่วยพัฒนาความสามารถเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง จำแนกตามอายุ

ความคิดเห็น / อายุ	21-30 ปี			31-40 ปี			41-50 ปี			51 ปีขึ้นไป		
	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล
การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร	4.50	0.65	มาก	4.69	0.47	มทส.	4.58	0.51	มทส.	4.50	0.84	มาก
การศึกษาต่อเนื่องมีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ	4.57	0.51	มทส.*	4.54	0.58	มทส.	4.42	0.67	มาก	4.33	0.82	มาก
การศึกษาต่อเนื่องจะช่วยให้ท่านพัฒนาความสามารถเพิ่มมากขึ้น	4.21	1.05	มาก	4.54	0.58	มทส.	4.25	0.62	มาก	4.17	0.75	มาก
สถาบันการศึกษาหน่วยราชการสมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้องควรจัดหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	4.50	0.65	มาก	4.25	0.91	มาก	4.25	0.87	มาก	4.50	0.84	มาก

* มทส. หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

ความคิดเห็น \ อายุ	21-30 ปี			31-40 ปี			41-50 ปี			51 ปีขึ้นไป		
	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล
สถาบันการศึกษาหน่วยราชการ สมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง (การอบรม, การสัมมนา)	4.21	0.89	มาก	4.31	0.99	มาก	4.33	0.65	มาก	4.17	0.75	มาก
การศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ (ได้ปริญญาหรือวุฒิบัตร) ท่านควรออกค่าใช้จ่ายเอง	3.14	1.23	ปาน*	3.19	1.32	ปาน	3.00	1.13	ปาน	3.00	0.63	ปาน
การศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ (การประชุม, สัมมนา) ท่านควรออกค่าใช้จ่ายเอง	2.07	0.83	น้อย	2.25	1.36	น้อย	2.83	1.27	ปาน	2.50	1.05	น้อย
การศึกษาต่อเนื่องควรกระทำภายในประเทศ	4.07	0.62	มาก	3.90	0.86	มาก	3.83	0.94	มาก	3.33	1.21	ปาน
การศึกษาต่อเนื่องควรกระทำทั้งในและต่างประเทศ	3.71	0.99	มาก	3.77	1.12	มาก	3.92	1.00	มาก	4.33	1.03	มาก

*ปาน หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่าผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดที่มีอายุ 21-30 ปี เห็นด้วยมากที่สุดว่าการศึกษาต่อเนื่อง มีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ, อายุ 31-40 ปี เห็นด้วยมากที่สุดว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร, อายุ 41-50 ปี เห็นด้วยมากที่สุดว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร และอายุ 51 ปี ขึ้นไป เห็นด้วยอยู่ในระดับมากว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรและสถาบันการศึกษา หน่วยราชการ สมาคมและชมรมที่เกี่ยวข้อง ควรจัดหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง จำแนกตามวุฒิการศึกษา

วุฒิทางการศึกษา / ความคิดเห็น	อนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์			ปริญญาตรีบรรณารักษศาสตร์			อื่น ๆ*		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร	4.63	0.74	มากที่สุด	4.59	0.53	มากที่สุด	4.75	0.45	มากที่สุด
การศึกษาต่อเนื่องมีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ	4.63	0.74	มากที่สุด	4.48	0.60	มาก	4.56	0.51	มากที่สุด
การศึกษาต่อเนื่องจะช่วยให้ท่านพัฒนาความสามารถเพิ่มมากขึ้น	4.63	0.74	มากที่สุด	4.34	0.75	มาก	4.56	0.51	มากที่สุด
สถาบันการศึกษา หน่วยราชการ สมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้อง ควรจัดหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	3.88	0.64	มาก	4.30	0.89	มาก	4.56	0.73	มากที่สุด

*อื่น ๆ หมายถึง ปริญญาตรีวิชาโทบรรณารักษศาสตร์และการอบรมทางบรรณารักษศาสตร์

วุฒิทางการศึกษา / ความคิดเห็น	อนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์			ปริญญาตรีบรรณารักษศาสตร์			อื่น ๆ*		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
สถาบันการศึกษาหน่วยราชการ สมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง (การอบรม, การสัมมนา)	4.13	0.83	มาก	4.23	0.97	มาก	4.56	0.63	มากที่สุด
การศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ (ได้ปริญญาหรือวุฒิบัตร) ท่านควรออกค่าใช้จ่ายเอง	4.00	0.76	มาก	3.12	1.29	ปานกลาง	2.75	0.93	ปานกลาง
การศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ (การประชุม, สัมมนา) ท่านควรออกค่าใช้จ่ายเอง	2.75	1.58	ปานกลาง	2.25	1.22	น้อย	2.37	1.20	น้อย
การศึกษาต่อเนื่องควรกระทำภายในประเทศ	4.38	0.92	มาก	3.93	0.76	มาก	3.44	1.03	ปานกลาง
การศึกษาต่อเนื่องควรกระทำทั้งในและต่างประเทศ	3.25	0.89	ปานกลาง	3.79	1.07	มาก	4.25	1.00	มาก

*อื่น ๆ หมายถึง ปริญญาตรีวิชาโทบรรณารักษศาสตร์หรือผ่านการอบรมทางบรรณารักษศาสตร์

จากตารางที่ 12 พบว่าผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับอนุปริญญาทางบรรณารักษศาสตร์เห็นด้วยมากที่สุดว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร, การศึกษาต่อเนื่องมีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และการศึกษาต่อเนื่องจะช่วยพัฒนาความสามารถเพิ่มมากขึ้น

ส่วนผู้ที่มีวุฒิปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์เห็นด้วยมากที่สุดว่าการศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร

และผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาด้านอื่น ๆ แต่เคยเรียนหรือเข้ารับการอบรมทางด้านบรรณารักษศาสตร์ เห็นด้วยมากที่สุดว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร, การศึกษาต่อเนื่องมีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ, การศึกษาต่อเนื่องจะช่วยให้พัฒนาความสามารถเพิ่มมากขึ้น, สถาบันการศึกษา หน่วยราชการ สมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้องควรจัดหลักสูตรและจัดกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน และควรร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง (การอบรม, การสัมมนา)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่อง และการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ / ความคิดเห็น	1-5 ปี			6-10 ปี			11-15 ปี			16-20 ปี			21-25 ปี			มากกว่า 25 ปี		
	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล
D1	4.60	0.50	มทส.*	4.67	0.62	มทส.	4.52	0.58	มทส.	4.70	0.48	มทส.	4.80	0.45	มทส.	5.00	0.00	มทส.
D2	4.60	0.50	มทส.	4.67	0.49	มทส.	4.44	0.58	มาก	4.20	0.92	มาก	4.60	0.55	มทส.	4.67	0.58	มทส.
D3	4.35	1.04	มาก	4.60	0.51	มทส.	4.37	0.56	มาก	4.30	0.67	มาก	4.40	0.55	มาก	4.67	0.58	มทส.
D4	4.35	0.88	มาก	4.40	0.74	มาก	4.11	0.97	มาก	4.30	0.67	มาก	4.60	0.89	มทส.	5.00	0.00	มทส.
D5	4.25	1.12	มาก	4.60	0.74	มทส.	4.04	0.98	มาก	4.30	0.48	มาก	4.60	0.55	มทส.	4.67	0.58	มทส.
D6	3.25	1.25	ปาน*	3.07	1.22	ปาน	3.00	1.30	ปาน	3.60	1.35	มาก	2.80	0.45	ปาน	3.00	1.00	ปาน
D7	2.55	1.36	ปาน	2.00	1.13	น้อย	2.15	1.32	น้อย	2.40	1.17	น้อย	3.20	0.45	ปาน	2.33	1.53	น้อย
D8	3.85	0.75	มาก	4.07	0.80	มาก	3.85	0.82	มาก	4.10	1.10	มาก	3.20	0.84	ปาน	3.67	1.53	มาก
D9	3.95	1.00	มาก	3.80	1.15	มาก	3.48	1.12	ปาน	4.10	0.88	มาก	4.40	0.89	มาก	4.33	1.15	มาก

D1-D9 ดูความหมายได้จาก ตารางที่ 12

*มทส. หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

*ปาน หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดมีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี และ 6-10 ปี เห็นด้วยมากที่สุดว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร และการศึกษาต่อเนื่องมีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี และ 16-20 ปี เห็นด้วยมากที่สุดว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร

ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 21-25 ปี และมากกว่า 25 ปี เห็นด้วยมากที่สุดว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร, การศึกษาต่อเนื่องมีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ และสถาบันการศึกษา หน่วยราชการ สมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้องควรจัดหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน และควรมีความร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง (การอบรม, การสัมมนา)

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง จำแนกตามตำแหน่งงานในปัจจุบัน

ตำแหน่งงานใน ปัจจุบัน / ความคิดเห็น	บรรณารักษ์			อาจารย์			เจ้าหน้าที่ ห้องสมุด			ผู้อำนวยการห้องสมุด		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล	$\bar{X}$	S.D.	แปล	$\bar{X}$	S.D.	แปล	$\bar{X}$	S.D.	แปล
การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร	4.68	0.48	มทส.*	4.75	0.50	มทส.	4.57	0.59	มทส.	4.69	0.48	มทส.
การศึกษาต่อเนื่องมีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ	4.58	0.51	มทส.	4.25	0.96	มาก	4.52	0.59	มทส.	4.46	0.66	มาก
การศึกษาต่อเนื่องจะช่วยให้ท่านพัฒนาความสามารถเพิ่มมากขึ้น	4.42	0.61	มาก	4.25	0.96	มาก	4.43	0.79	มาก	4.38	0.51	มาก
สถาบันการศึกษา หน่วยราชการ สมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้อง ควรจัดหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน	4.53	0.77	มทส.	3.50	1.73	ปาน	4.25	0.81	มาก	4.46	0.66	มาก
สถาบันการศึกษาหน่วยราชการสมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง (การอบรม, การสัมมนา)	4.26	1.15	มาก	3.50	1.73	ปาน	4.27	0.76	มาก	4.62	0.51	มทส.

ความคิดเห็น / ตำแหน่งงานใน ปัจจุบัน	บรรณารักษ์			อาจารย์			เจ้าหน้าที่ ห้องสมุด			ผู้อำนวยการห้องสมุด		
	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล
การศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ (ได้ปริญญาหรือวุฒิบัตร) ท่านควรออกค่าใช้จ่ายเอง	3.11	1.29	ปาน*	2.25	1.50	น้อย	3.43	1.17	ปาน	2.46	0.88	ปาน
การศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ(การประชุม, สัมมนา) ท่านควรออกค่าใช้จ่ายเอง	2.11	1.24	น้อย	1.75	1.50	น้อย	2.50	1.30	น้อย	2.23	1.01	น้อย
การศึกษาต่อเนื่องควรกระทำภายในประเทศ	3.79	0.71	มาก	4.25	0.96	มาก	3.95	0.89	มาก	3.62	0.96	มาก
การศึกษาต่อเนื่องควรกระทำทั้งในและต่างประเทศ	4.26	0.81	มาก	3.25	1.50	ปาน	3.82	1.02	มาก	3.38	1.26	ปาน

* มทส. หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

*ปาน หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

จากตารางที่ 14 พบว่าผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดไม่ว่าจะเป็น บรรณารักษ์ อาจารย์ เจ้าหน้าที่หรือพนักงานห้องสมุด และผู้อำนวยการห้องสมุด ต่างเห็นด้วยมากที่สุดว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ที่ต้องการศึกษา จำแนกตามตำแหน่งงานในปัจจุบัน

ตำแหน่งงาน / ความรู้	บรรณารักษ์			อาจารย์			เจ้าหน้าที่ ห้องสมุด			ผู้อำนวยการ ห้องสมุด		
	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล
T1	4.16	0.76	มาก	4.25	0.50	มาก	4.20	0.76	มาก	3.38	1.26	ปาน
T2	4.58	0.51	มทส.*	4.50	0.58	มาก	4.52	0.63	มทส.	4.46	1.13	มาก
T3	4.11	0.81	มาก	4.00	0.82	มาก	4.18	0.72	มาก	3.69	1.32	มาก
T4	3.58	0.77	มาก	3.50	0.58	ปาน	4.02	0.73	มาก	3.92	1.12	มาก
T5	3.47	0.84	ปาน*	3.00	0.00	ปาน	3.73	0.82	มาก	3.54	1.27	มาก
T6	3.37	1.07	ปาน	3.00	0.00	ปาน	3.95	0.83	มาก	3.08	1.19	ปาน
T7	3.42	0.96	ปาน	3.50	1.29	ปาน	3.95	0.75	มาก	3.31	1.11	ปาน
T8	3.89	0.88	มาก	4.00	0.82	มาก	4.25	0.75	มาก	3.92	1.32	มาก
T9	4.05	0.71	มาก	3.75	0.96	มาก	4.25	0.69	มาก	3.92	1.12	มาก
T10	3.95	1.08	มาก	3.75	0.96	มาก	4.25	0.78	มาก	3.62	1.39	มาก
T11	3.00	1.11	ปาน	3.50	0.58	ปาน	3.61	0.92	มาก	3.46	1.13	ปาน
T12	4.47	0.61	มาก	4.25	0.96	มาก	4.32	0.77	มาก	4.23	1.36	มาก

*T1 - T36 ดูความหมายได้ในแบบสอบถามชุดที่ 2 ตอนที่ 3 เรื่องความรู้ที่ต้องการศึกษาในหน้า 69

*มทส. หมายถึง ต้องการศึกษาในหัวข้อนี้มากที่สุด

*ปาน หมายถึง ต้องการศึกษาในหัวข้อนี้ในระดับปานกลาง

หน่วยงาน	บรรณารักษ์			อาจารย์			เจ้าหน้าที่ ห้องสมุด			ผู้อำนวยการ ห้องสมุด		
	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล
	3.63	0.76	มาก	3.25	1.50	ปาน	3.91	0.71	มาก	4.31	1.18	มาก
	3.58	1.30	มาก	3.25	0.50	ปาน	4.27	0.76	มาก	3.00	1.53	ปาน
	3.00	1.25	ปาน	2.50	0.58	น้อย	3.25	1.18	ปาน	2.85	1.21	ปาน
	3.95	0.91	มาก	4.00	0.82	มาก	4.05	0.94	มาก	3.77	1.36	มาก
	3.89	0.94	มาก	3.50	1.00	ปาน	4.00	0.81	มาก	3.77	1.01	มาก
	3.74	0.99	มาก	3.50	1.29	ปาน	3.93	0.87	มาก	3.62	1.50	มาก
	3.21	0.85	ปาน	3.25	0.50	ปาน	3.57	1.02	มาก	3.31	1.18	ปาน
	3.21	1.03	ปาน	2.75	1.26	ปาน	3.68	1.01	มาก	3.31	1.18	ปาน
	3.11	1.15	ปาน	3.25	0.96	ปาน	3.66	1.01	มาก	3.38	1.19	ปาน
	3.47	0.90	ปาน	4.00	0.82	มาก	3.84	0.91	มาก	3.54	1.39	มาก
	3.53	0.84	มาก	3.50	1.29	ปาน	3.59	1.02	มาก	4.00	1.15	มาก
	3.58	1.02	มาก	4.00	0.82	มาก	3.55	1.00	มาก	3.77	1.09	มาก
	4.26	0.65	มาก	4.50	0.58	มาก	3.98	0.93	มาก	4.15	1.34	มาก
	4.42	0.69	มาก	5.00	0.00	มทส.*	4.23	0.96	มาก	4.23	1.48	มาก
	4.21	0.71	มาก	4.25	0.96	มาก	4.34	0.83	มาก	3.85	1.28	มาก
	3.47	1.12	ปาน	3.00	0.82	ปาน	3.86	0.98	มาก	3.92	1.26	มาก
	3.05	1.13	ปาน	3.50	0.58	ปาน	3.43	1.11	ปาน	2.92	1.50	ปาน

ตำแหน่งงาน / ความรู้	บรรณารักษ์			อาจารย์			เจ้าหน้าที่ ห้องสมุด			ผู้อำนวยการ ห้องสมุด		
	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล
T30	3.42	1.22	ปาน	2.75	0.96	ปาน	3.45	1.11	ปาน	2.85	1.14	ปาน
T31	3.58	1.17	มาก	2.50	0.58	น้อย	4.30	0.95	มาก	2.62	1.39	ปาน
T32	3.68	0.89	มาก	4.25	0.50	มาก	3.82	0.90	มาก	3.23	1.54	ปาน
T33	3.68	1.06	มาก	4.25	0.50	มาก	4.05	0.89	มาก	3.77	1.36	มาก
T34	3.63	1.01	มาก	4.50	0.58	มาก	4.09	0.88	มาก	3.69	1.25	มาก
T35	4.11	0.99	มาก	4.25	0.96	มาก	4.20	1.00	มาก	3.85	1.68	มาก
T36	4.21	1.03	มาก	4.25	0.96	มาก	4.18	0.99	มาก	4.46	1.13	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดที่มีตำแหน่งเป็นบรรณารักษ์มีความต้องการความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บและให้บริการ ($\overline{X}$ = 4.58) ในระดับมากที่สุด ส่วนความรู้เกี่ยวกับลักษณะงานด้านต่าง ๆ ของเอกสารจดหมายเหตุ ($\overline{X}$ = 3.00) และความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์และการจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ($\overline{X}$ = 3.00) อยู่ในระดับปานกลาง

ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดที่มีตำแหน่งเป็นอาจารย์ มีความต้องการความรู้ด้านระบบอัตโนมัติที่ใช้ในงานประเภทต่าง ๆ สำหรับห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ ($\overline{X}$ = 5.00) ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการความรู้ด้านการวิเคราะห์การจัดหมวดหมู่ระบบห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน และความต้องการความรู้ในเรื่องห้องสมุดประชาชนกับการศึกษานอกระบบ ($\overline{X}$ = 2.50) อยู่ในระดับน้อย

ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดที่มีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่หรือพนักงานห้องสมุดมีความต้องการความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการ ($\overline{X}$ = 4.52) ในระดับมากที่สุด ส่วนเรื่องการวิเคราะห์การจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ($\overline{X}$ = 3.25) อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดที่มีตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการหรือหัวหน้างานห้องสมุดมีความต้องการความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการ, ความรู้ด้านระบบสารนิเทศเพื่อการบริหารงานห้องสมุดหรือ MIS ($\overline{X}$ = 4.46) อยู่ในระดับมาก และมีความต้องการความรู้ในเรื่องห้องสมุดประชาชนกับการศึกษานอกระบบ ($\overline{X}$ = 4.58) อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ที่ต้องการศึกษา จำแนกตามเพศ

เพศ / ความรู้	ชาย			หญิง		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
T1	4.08	0.64	มาก	4.06	0.94	มาก
T2	4.46	0.66	มาก	4.54	0.70	มากที่สุด
T3	4.08	0.86	มาก	4.07	0.88	มาก
T4	3.92	0.76	มาก	3.87	0.83	มาก
T5	3.69	0.85	มาก	3.58	0.91	มาก
T6	3.62	0.96	มาก	3.63	1.01	มาก
T7	3.62	0.87	มาก	3.72	0.93	มาก
T8	3.85	0.80	มาก	4.15	0.91	มาก
T9	4.15	0.69	มาก	4.12	0.81	มาก
T10	4.08	0.76	มาก	4.04	1.04	มาก
T11	3.08	0.76	ปานกลาง	3.51	1.04	มาก
T12	3.77	0.83	มาก	4.45	0.82	มาก
T13	3.46	1.05	ปานกลาง	3.96	0.82	มาก
T14	4.23	1.01	มาก	3.78	1.17	มาก
T15	3.08	1.19	ปานกลาง	3.09	1.19	มาก

ความรู้ \ เพศ	ชาย			หญิง		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
T16	3.69	1.11	มาก	4.03	0.97	มาก
T17	3.85	1.07	มาก	3.93	0.84	มาก
T18	3.54	0.88	มาก	3.87	1.06	มาก
T19	3.15	1.14	ปานกลาง	3.48	0.96	มาก
T20	3.00	1.41	ปานกลาง	3.55	0.97	มาก
T21	3.38	1.39	ปานกลาง	3.48	1.02	ปานกลาง
T22	3.85	1.21	มาก	3.69	0.96	มาก
T23	3.08	1.12	ปานกลาง	3.75	0.96	มาก
T24	3.46	1.05	ปานกลาง	3.64	1.00	มาก
T25	4.15	0.90	มาก	4.09	0.95	มาก
T26	4.08	1.19	มาก	4.36	0.95	มาก
T27	4.38	0.87	มาก	4.19	0.91	มาก
T28	3.92	0.86	มาก	3.70	1.10	มาก
T29	3.54	1.13	มาก	3.21	1.17	ปานกลาง
T30	3.23	1.09	ปานกลาง	3.33	1.16	ปานกลาง
T31	3.69	1.38	มาก	3.78	1.24	มาก
T32	4.15	1.14	มาก	3.63	0.98	มาก

เพศ / ความรู้	ชาย			หญิง		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
T33	4.31	0.63	มาก	3.85	1.05	มาก
T34	4.15	0.80	มาก	3.90	1.02	มาก
T35	3.77	1.24	มาก	4.19	1.09	มาก
T36	4.00	1.22	มาก	4.28	0.97	มาก

จากตารางที่ 16 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดที่เป็นเพศชาย มีความต้องการความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการ ($\overline{X}$ = 4.46) ความรู้ด้านการบริหารงานห้องสมุด ($\overline{X}$ = 4.38) และความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้ ($\overline{X}$ = 4.31) อยู่ในระดับมาก ส่วนความรู้ในเรื่องแหล่งผลิตและแหล่งให้บริการวรรณกรรมมนุษยศาสตร์ ($\overline{X}$ = 3.00) อยู่ในระดับปานกลาง

สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดที่เป็นเพศหญิง มีความต้องการความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการ ($\overline{X}$ = 4.54) ในระดับมากที่สุด ความต้องการความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศประเภทต่าง ๆ ของระบบห้องสมุดและระบบเครือข่ายห้องสมุด ($\overline{X}$ = 4.45) ความต้องการความรู้ด้านระบบอัตโนมัติที่ใช้ในงานประเภทต่าง ๆ สำหรับห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ ($\overline{X}$ = 4.36) อยู่ในระดับมาก ส่วนความรู้ในด้านการวิเคราะห์การจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ($\overline{X}$ = 3.09) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ที่ต้องการศึกษาจำแนกตามอายุ

ความรู้ \ อายุ	21-30 ปี			31-40 ปี			41-50 ปี			มากกว่า 50 ปี		
	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล
T1	4.29	0.91	มาก	4.17	0.83	มาก	3.50	0.80	ปาน	3.83	1.17	มาก
T2	4.71	0.47	มทส.	4.63	0.61	มทส.	3.92	0.90	มาก	4.50	0.84	มาก
T3	4.07	0.73	มาก	4.17	0.78	มาก	3.80	0.94	มาก	3.83	1.60	มาก
T4	3.71	0.83	มาก	3.98	0.76	มาก	3.83	0.72	มาก	3.50	1.38	ปาน
T5	3.71	0.83	มาก	3.65	0.89	มาก	3.42	1.00	ปาน	3.33	1.03	ปาน
T6	3.93	0.73	มาก	3.65	1.02	มาก	3.17	1.03	ปาน	3.67	1.21	มาก
T7	3.71	0.61	มาก	3.79	0.90	มาก	3.17	1.19	ปาน	4.00	0.89	มาก
T8	4.14	0.66	มาก	4.29	0.80	มาก	3.42	1.00	ปาน	3.83	1.33	มาก
T9	4.43	0.51	มาก	4.21	0.74	มาก	3.67	0.49	มาก	3.67	1.51	มาก
T10	4.21	0.58	มาก	4.25	0.93	มาก	3.17	0.83	ปาน	3.83	1.60	มาก
T11	3.43	0.76	มาก	3.50	1.07	ปาน	3.08	0.90	ปาน	3.67	1.21	มาก
T12	4.50	0.65	มาก	4.42	0.85	มาก	3.83	1.03	มาก	4.33	0.82	มาก
T13	3.79	0.80	มาก	3.94	0.98	มาก	3.75	0.62	มาก	3.83	0.75	มาก
T14	4.14	0.77	มาก	4.04	1.05	มาก	2.92	1.31	ปาน	3.50	1.52	ปาน
T15	2.71	1.07	ปาน	3.19	1.16	ปาน	2.83	1.40	ปาน	3.67	1.03	มาก

ความรู้ \ อายุ	21-30 ปี			31-40 ปี			41-50 ปี			มากกว่า 50 ปี		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล	$\bar{X}$	S.D.	แปล	$\bar{X}$	S.D.	แปล	$\bar{X}$	S.D.	แปล
T16	3.86	1.03	มาก	4.17	0.86	มาก	3.17	1.19	ปาน	4.33	0.82	มาก
T17	3.86	0.77	มาก	3.96	0.90	มาก	3.67	0.89	มาก	4.17	0.98	มาก
T18	3.86	0.86	มาก	3.90	0.99	มาก	3.17	1.27	ปาน	4.33	0.82	มาก
T19	3.14	0.95	ปาน	3.56	0.97	มาก	3.17	0.94	ปาน	3.50	1.38	ปาน
T20	3.21	1.12	ปาน	3.54	1.05	มาก	3.33	0.89	ปาน	3.67	1.51	มาก
T21	3.21	1.12	ปาน	3.52	1.03	มาก	3.33	0.98	ปาน	3.83	1.60	มาก
T22	3.57	0.94	มาก	3.81	0.94	มาก	3.42	1.00	ปาน	3.83	1.60	มาก
T23	3.43	1.02	ปาน	3.60	1.09	มาก	3.75	0.75	มาก	4.17	0.75	มาก
T24	3.57	0.76	มาก	3.60	1.09	มาก	3.33	0.89	ปาน	4.33	0.82	มาก
T25	4.21	0.97	มาก	4.10	0.93	มาก	3.92	1.08	มาก	4.17	0.75	มาก
T26	4.57	0.65	มทส.	4.29	0.99	มาก	4.00	1.35	มาก	4.50	0.84	มาก
T27	4.21	0.80	มาก	4.44	0.74	มาก	3.67	0.78	มาก	3.67	1.75	มาก
T28	3.50	1.22	ปาน	3.81	1.07	มาก	3.67	0.49	มาก	3.83	1.60	มาก
T29	3.07	1.00	ปาน	3.44	1.15	ปาน	2.67	1.15	ปาน	3.50	1.52	ปาน
T30	3.21	1.12	ปาน	3.40	1.11	ปาน	3.00	1.21	ปาน	3.50	1.52	ปาน
T31	4.07	1.07	มาก	3.88	1.16	มาก	3.25	1.42	ปาน	3.17	1.83	ปาน
T32	3.57	0.76	มาก	3.90	0.90	มาก	3.50	1.24	ปาน	3.00	1.67	ปาน

ความรู้ \ อายุ	21-30 ปี			31-40 ปี			41-50 ปี			มากกว่า 50 ปี		
	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล
T33	3.79	0.80	มาก	3.94	0.98	มาก	4.00	1.13	มาก	4.00	1.55	มาก
T34	3.79	1.05	มาก	3.98	0.86	มาก	4.08	1.00	มาก	3.67	1.75	มาก
T35	4.57	0.85	มทส.	4.15	0.99	มาก	3.83	1.27	มาก	3.50	1.97	ปาน
T36	4.43	0.85	มาก	4.25	1.00	มาก	4.00	0.95	มาก	4.17	1.60	มาก

จากตารางที่ 17 พบว่าผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดที่มีอายุ 21-30 ปี มีความต้องการความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการ ($\overline{X}$ = 4.71) ด้านระบบอัตโนมัติที่ใช้ในงานประเภทต่าง ๆ สำหรับห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ ($\overline{X}$ = 4.57) ความเคลื่อนไหวของวงการบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ($\overline{X}$ = 4.57) อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการความรู้เรื่องการวิเคราะห์และการจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ($\overline{X}$ = 2.71) อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดที่มีอายุ 31-40 ปี มีความต้องการความรู้เรื่องการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการ ($\overline{X}$ = 4.63) อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการศึกษาเรื่องการบริหารห้องสมุด ($\overline{X}$ = 4.44) ในระดับมาก ส่วนเรื่องการวิเคราะห์และการจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ($\overline{X}$ = 3.19) อยู่ในระดับปานกลาง

ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดที่มีอายุ 50 ปี มีความต้องการความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการ ($\overline{X}$ = 4.50) ด้านระบบอัตโนมัติที่ใช้ในงานประเภทต่าง ๆ สำหรับห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ ($\overline{X}$ = 4.50) อยู่ในระดับมาก ส่วนความรู้ด้านงานเทคนิคและงานบริการของสิ่งพิมพ์รัฐบาล ($\overline{X}$ = 3.00) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ที่ต้องการศึกษา จำแนกตามวุฒิทางการศึกษา

วุฒิ / ความรู้	อนุปริญญา			ปริญญาตรี			อื่น ๆ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
T1	4.25	0.71	มาก	4.14	0.86	มาก	3.69	1.01	มาก
T2	4.50	0.76	มาก	4.57	0.63	มาก	4.37	0.89	มาก
T3	4.13	0.83	มาก	4.14	0.75	มาก	3.81	1.22	มาก
T4	4.00	0.76	มาก	3.86	0.77	มาก	3.88	1.02	มาก
T5	3.25	0.46	ปาน	3.66	0.86	มาก	3.56	1.15	มาก
T6	3.38	0.92	ปาน	3.73	0.92	มาก	3.38	1.26	ปาน
T7	3.63	0.92	มาก	3.71	0.85	มาก	3.69	1.20	มาก
T8	4.38	0.74	มาก	4.20	0.77	มาก	3.63	1.20	มาก
T9	4.37	0.74	มาก	4.11	0.71	มาก	4.06	1.06	มาก
T10	4.38	0.74	มาก	4.18	0.86	มาก	3.44	1.31	ปาน
T11	3.25	1.04	ปาน	3.48	1.01	ปาน	3.38	1.02	ปาน
T12	4.25	0.89	มาก	4.43	0.81	มาก	4.06	1.00	มาก
T13	3.75	0.71	มาก	3.86	0.94	มาก	4.00	0.73	มาก
T14	4.25	0.89	มาก	3.91	1.05	มาก	3.44	1.50	ปาน
T15	3.13	1.13	ปาน	3.16	1.16	ปาน	2.81	1.33	ปาน
T16	4.00	1.41	มาก	4.12	0.76	มาก	3.44	1.31	ปาน

วุฒิ / ความรู้	อนุปริญญา			ปริญญาตรี			อื่น ๆ		
	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ	$\overline{X}$	S.D.	แปลความ
T17	3.88	0.83	มาก	3.93	0.87	มาก	3.88	0.96	มาก
T18	4.00	0.76	มาก	3.93	0.99	มาก	3.31	1.20	ปาน
T19	3.13	1.25	ปาน	3.50	0.83	ปาน	3.31	1.35	ปาน
T20	3.25	1.28	ปาน	3.52	0.99	มาก	3.37	1.26	ปาน
T21	3.25	1.16	ปาน	3.50	1.01	ปาน	3.44	1.31	ปาน
T22	3.50	1.20	ปาน	3.79	0.91	มาก	3.56	1.21	มาก
T23	3.12	1.36	ปาน	3.64	0.96	มาก	3.88	0.96	มาก
T24	3.25	1.39	ปาน	3.71	0.97	มาก	3.44	0.89	ปานกลาง
T25	3.63	0.92	มาก	4.18	0.92	มาก	4.06	1.00	มาก
T26	4.00	1.41	มาก	4.41	0.83	มาก	4.13	1.26	มาก
T27	4.50	1.07	มาก	4.27	0.77	มาก	3.94	1.18	มาก
T28	4.13	0.99	มาก	3.64	1.09	มาก	3.87	1.02	มาก
T29	3.13	1.13	ปาน	3.34	1.08	ปาน	3.06	1.48	ปานกลาง
T30	3.13	1.25	ปาน	3.34	1.08	ปาน	3.31	1.35	ปานกลาง
T31	3.75	1.58	มาก	3.79	1.14	มาก	3.69	1.54	มาก
T32	3.75	1.28	มาก	3.73	0.86	มาก	3.63	1.41	มาก
T33	4.00	0.76	มาก	3.89	1.00	มาก	4.00	1.15	มาก

วุฒิ / ความรู้	อนุปริญญา			ปริญญาตรี			อื่น ๆ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
T34	4.00	0.93	มาก	3.89	0.95	มาก	4.06	1.18	มาก
T35	3.63	1.51	มาก	4.29	0.95	มาก	3.81	1.38	มาก
T36	3.75	1.39	มาก	4.27	0.98	มาก	4.38	0.89	มาก

จากตารางที่ 18 พบว่า ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุด ที่มีวุฒิอนุปริญญาทางบรรณารักษศาสตร์ มีความต้องการเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศ ในการจัดเก็บและให้บริการ ($\bar{X}$ = 4.50) การบริหารงานห้องสมุด ($\bar{X}$ = 4.50) อยู่ในระดับมากและมีความต้องการความรู้ด้านธุรกิจสารนิเทศ ($\bar{X}$ = 3.12) อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดที่มีวุฒิปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์ มีความต้องการเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและการให้บริการ ($\bar{X}$ = 4.57) อยู่ในระดับมากที่สุด และมีความต้องการความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศประเภทต่าง ๆ ของระบบห้องสมุดและระบบเครือข่ายห้องสมุด ($\bar{X}$ = 4.43) อยู่ในระดับมากและมีความต้องการความรู้ด้านการวิเคราะห์การจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ($\bar{X}$ = 3.16) อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

ส่วนผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดที่มีวุฒิการศึกษาด้านอื่น ๆ แต่เคยเรียนหรือเข้ารับการอบรมทางด้านบรรณารักษศาสตร์ มีความต้องการเพิ่มพูนความรู้ในเรื่องระบบสารนิเทศเพื่อการบริหารงานห้องสมุด (MIS) ($\bar{X}$ = 4.38) การใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการ ($\bar{X}$ = 4.37) อยู่ในระดับมาก และมีความต้องการความรู้ด้านการวิเคราะห์การจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ($\bar{X}$ = 2.81) อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความรู้ที่ต้องการศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ / ความรู้	1-5 ปี			6-10 ปี			11-15 ปี			16-20 ปี			21-25 ปี			มากกว่า 25 ปี		
	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล
T1	4.15	0.88	มาก	4.47	0.74	มาก	4.04	0.76	มาก	3.80	0.92	มาก	3.20	1.10	ปาน	4.00	1.73	มาก
T2	4.60	0.50	มทส.	4.80	0.41	มทส.	4.41	0.80	มาก	4.40	0.70	มาก	4.00	1.22	มาก	5.00	0.00	มทส.
T3	4.15	0.75	มาก	4.20	0.77	มาก	4.00	0.78	มาก	4.20	0.79	มาก	3.80	1.30	มาก	3.67	2.31	มาก
T4	3.95	0.83	มาก	3.93	0.88	มาก	3.78	0.64	มาก	4.10	0.74	มาก	3.80	0.84	มาก	3.33	2.08	ปาน
T5	3.75	0.79	มาก	3.80	0.94	มาก	3.41	0.84	ปาน	3.80	0.79	มาก	3.00	1.22	ปาน	3.67	1.53	มาก
T6	4.20	0.77	มาก	3.60	0.91	มาก	3.30	0.95	ปาน	3.60	0.84	มาก	3.00	1.41	ปาน	4.00	1.73	มาก
T7	3.95	0.60	มาก	3.80	0.68	มาก	3.41	1.01	ปาน	4.20	0.92	มาก	2.80	1.30	ปาน	4.40	1.00	มาก
T8	4.30	0.73	มาก	4.33	0.72	มาก	3.89	0.89	มาก	4.50	0.71	มาก	3.00	1.00	ปาน	4.00	1.73	มาก
T9	4.25	0.72	มาก	4.27	0.59	มาก	4.04	0.76	มาก	4.10	0.88	มาก	4.00	0.00	มาก	3.67	2.31	มาก
T10	4.35	0.81	มาก	4.41	0.74	มาก	3.78	0.97	มาก	4.10	0.88	มาก	3.20	1.10	ปาน	3.67	2.31	มาก
T11	3.45	0.94	ปาน	3.67	0.82	มาก	3.19	1.04	ปาน	3.80	1.23	มาก	3.20	0.84	ปาน	3.67	1.53	มาก
T12	4.35	0.67	มาก	4.67	0.62	มทส.	4.15	1.03	มาก	4.40	0.84	มาก	4.00	1.22	มาก	4.67	0.58	มทส.
T13	3.85	0.67	มาก	4.07	0.80	มาก	2.56	1.09	มาก	4.30	0.67	มาก	4.00	0.71	มาก	4.33	0.58	มาก
T14	4.20	0.77	มาก	4.33	0.82	มาก	3.78	1.09	มาก	3.40	1.35	ปาน	2.80	1.79	ปาน	3.00	2.00	ปาน
T15	0.85	1.14	ปาน	3.67	1.11	มาก	2.96	1.19	ปาน	3.20	1.14	ปาน	2.40	1.34	น้อย	3.67	1.15	มาก

ประสบการณ์ / ความรู้	1-5 ปี			6-10 ปี			11-15 ปี			16-20 ปี			21-25 ปี			มากกว่า 25 ปี		
	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล
T16	4.15	0.81	มาก	4.27	0.96	มาก	3.70	0.87	มาก	4.40	0.84	มาก	2.60	1.52	ปาน	4.67	0.58	มทส.
T17	4.05	0.69	มาก	4.07	0.80	มาก	3.56	0.97	มาก	4.30	0.82	มาก	3.80	0.84	มาก	4.32	1.15	มาก
T18	3.95	0.89	มาก	4.33	0.82	มาก	3.30	0.87	ปาน	4.50	0.71	มาก	2.80	1.79	ปาน	4.33	0.58	มาก
T19	3.65	0.88	มาก	3.60	1.12	มาก	3.07	0.92	ปาน	3.70	0.82	มาก	3.40	0.89	ปาน	3.33	2.08	ปาน
T20	3.75	0.97	มาก	3.40	1.18	ปาน	3.15	0.86	ปาน	3.70	1.25	มาก	4.00	1.22	มาก	3.00	1.73	ปาน
T21	3.55	1.10	มาก	3.40	1.18	ปาน	3.26	0.81	ปาน	3.70	1.25	มาก	4.00	1.22	มาก	3.33	2.08	ปาน
T22	3.90	0.79	มาก	3.60	1.12	มาก	3.44	0.93	ปาน	4.20	0.79	มาก	4.00	1.22	มาก	3.33	2.08	ปาน
T23	3.60	1.10	มาก	3.87	1.06	มาก	3.19	0.92	ปาน	4.00	0.82	มาก	4.40	0.55	มาก	4.33	0.58	มาก
T24	3.50	1.10	ปาน	3.73	0.70	มาก	3.26	0.98	ปาน	4.30	0.82	มาก	3.80	1.30	มาก	4.33	0.58	มาก
T25	3.85	0.88	มาก	4.47	0.52	มาก	3.93	1.14	มาก	4.50	0.71	มาก	4.00	1.22	มาก	4.33	0.58	มาก
T26*	4.35	0.81	มาก	4.73	0.46	มทส.	3.96	1.19	มาก	4.60	0.70	มทส.	3.80	1.64	มาก	5.00	0.00	มทส.
T27	4.30	0.86	มาก	4.40	0.63	มาก	4.26	0.86	มาก	4.20	0.92	มาก	3.60	0.89	มาก	3.67	2.31	มาก
T28	3.45	1.23	มาก	4.00	0.76	มาก	3.67	1.00	มาก	4.10	1.10	มาก	3.80	0.45	มาก	3.67	2.31	มาก
T29	3.25	1.16	มาก	3.40	1.06	ปาน	3.22	1.05	ปาน	3.60	1.35	มาก	2.60	1.52	ปาน	3.00	2.00	ปาน
T30	3.40	1.27	มาก	3.33	0.82	ปาน	3.15	1.06	ปาน	3.90	1.29	มาก	2.80	1.10	ปาน	3.00	2.00	ปาน
T31	4.50	0.76	มาก	4.07	1.03	มาก	3.37	1.18	ปาน	3.70	1.49	มาก	2.60	1.52	ปาน	3.00	2.00	ปาน

ประสบการณ์ / ความรู้	1-5 ปี			6-10 ปี			11-15 ปี			16-20 ปี			21-25 ปี			มากกว่า 25 ปี		
	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล	$\overline{X}$	S.D.	แปล
T32	3.65	0.75	มาก	4.13	0.74	มาก	3.59	1.15	มาก	4.10	0.88	มาก	3.00	1.22	ปาน	3.00	2.00	ปาน
T33	4.15	0.88	มาก	4.07	0.80	มาก	3.52	1.05	มาก	4.30	0.95	มาก	4.40	0.55	มาก	3.33	2.08	ปาน
T34	4.15	0.81	มาก	4.13	0.92	มาก	3.52	0.98	มาก	4.30	0.95	มาก	4.20	0.45	มาก	3.67	2.31	มาก
T35	4.40	0.82	มาก	4.40	0.83	มาก	3.70	1.23	มาก	4.50	0.71	มาก	4.00	1.73	มาก	3.67	2.31	มาก
T36	4.25	0.91	มาก	4.60	0.63	มทส.	3.78	1.28	มาก	4.60	0.70	มทส.	4.60	0.55	มทส.	4.67	0.58	มทส.

จากตารางที่ 19 พบว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 1-5 ปี มีความต้องการความรู้ทางด้านการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการ ($\overline{X}$ = 4.60) ในระดับมากที่สุด, ความต้องการความรู้ในเรื่องห้องสมุดประชาชนกับการศึกษานอกระบบ ($\overline{X}$ = 4.50) และความรู้เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของวงการบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ($\overline{X}$ = 4.40) อยู่ในระดับมาก ส่วนเรื่องการวิเคราะห์การจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ($\overline{X}$ = 2.85) มีความต้องการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี มีความต้องการความรู้ในเรื่องต่อไปนี้ ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการ ($\overline{X}$ = 4.80) เรื่องระบบอัตโนมัติที่ใช้ในงานประเภทต่าง ๆ สำหรับห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ ($\overline{X}$ = 4.73) และเรื่องความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศประเภทต่าง ๆ ของระบบห้องสมุดและระบบเครือข่ายห้องสมุด ($\overline{X}$ = 4.67) ส่วนความรู้เกี่ยวกับลักษณะการดำเนินงานปัญหาและแนวทางแก้ไขห้องสมุดเฉพาะ ($\overline{X}$ = 3.33) มีความต้องการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี มีความต้องการความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการ ($\overline{X}$ = 4.41) อยู่ในระดับมาก ส่วนความรู้เรื่องการวิเคราะห์การจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ($\overline{X}$ = 2.96) มีความต้องการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 16-20 ปี มีความต้องการความรู้เรื่องระบบอัตโนมัติที่ใช้ในงานประเภทต่าง ๆ สำหรับห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ ($\overline{X}$ = 4.60) และระบบสารนิเทศเพื่อการบริหารงานห้องสมุด หรือ MIS ($\overline{X}$ = 4.60) ในระดับมากที่สุด ส่วนความรู้เรื่องการวิเคราะห์การจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ($\overline{X}$ = 3.20) มีความต้องการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 21-25 ปี มีความต้องการความรู้ในเรื่องระบบสารนิเทศเพื่อการบริหารงานห้องสมุด หรือ MIS ($\overline{X}$ = 4.60) ในระดับมากที่สุด ส่วนความรู้ด้านการวิเคราะห์การจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน ($\overline{X}$ = 2.40) มีความต้องการศึกษาอยู่ในระดับน้อย

สำหรับผู้มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 25 ปีนั้น มีความต้องการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้ในระดับมากที่สุด คือ ความรู้ในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการ ($\overline{X}$ = 5.00) ความรู้เกี่ยวกับระบบอัตโนมัติที่ใช้ในงานประเภทต่าง ๆ สำหรับห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ ($\overline{X}$ = 5.00) ด้านความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศประเภทต่าง ๆ ของระบบห้องสมุดและระบบเครือข่ายห้องสมุด ($\overline{X}$ = 4.67) ด้านหลักเกณฑ์การลงรายการแบบมาตรฐาน (AACR2) และการกำหนดหัวเรื่อง ($\overline{X}$ = 4.67) ด้านระบบสารนิเทศเพื่อการบริหารงานห้องสมุดหรือ MIS ($\overline{X}$ = 4.67)

บทที่ 5
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการและเจตคติของสังคมต่อการเปิดการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่องและการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาดำเนินการเปิดหลักสูตรต่อเนื่องให้ตรงกับความต้องการของสังคมในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ และเพื่อเป็นการยกระดับการศึกษาและพัฒนาความสามารถของผู้ปฏิบัติงานให้ทันต่อความก้าวหน้าและความเปลี่ยนแปลงของภาระหน้าที่ในวิชาชีพ อีกทั้งยังเป็นแนวทางให้ผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้บรรณารักษ์มีความรู้ด้านนี้เพิ่มขึ้น

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดใน 14 จังหวัดภาคใต้ที่สังกัดหน่วยงานรัฐบาล จำนวน 161 แห่ง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต้องการศึกษาต่อเนื่อง และการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง

ตอนที่ 3 ความรู้ที่ต้องการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังบรรณารักษ์หรือผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดใน 14 จังหวัดภาคใต้ที่สังกัดหน่วยงานรัฐบาล และขอรับคืนทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 หาอัตราส่วนร้อย โดยจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามเพศ ตามอายุ ตามวุฒิทางการศึกษา ตามประสบการณ์ในการทำงาน ตามตำแหน่งงานในปัจจุบัน ความพึงพอใจในอาชีพ การศึกษาเพิ่มเติม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาชีพ

2. แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ให้น้ำหนักคะแนนแต่ละข้อจากความคิดเห็นและความต้องการมากที่สุดไปถึงน้อยที่สุด โดยให้คะแนนจาก 5 ถึง 1 ตามลำดับ จากนั้นนำไปหาค่าเฉลี่ยน้ำหนัก ($\overline{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในแต่ละข้อ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลดังนี้

1. ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 83.8 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 60 มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางด้านบรรณารักษศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 70 มีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ในช่วง 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.8 มีตำแหน่งเป็นเจ้าหน้าที่หรือพนักงานห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 55 มีความพึงพอใจในวิชาชีพอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 48.8 ส่วนใหญ่ไม่เคยศึกษาต่อทางบรรณารักษศาสตร์ในระดับที่สูงกว่าวุฒิการศึกษาเดิม คิดเป็นร้อยละ 86.3 กิจกรรมทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นการอบรมทางบรรณารักษศาสตร์ระยะสั้นเพื่อรับวุฒิบัตร, การวิจัยหรือร่วมทำวิจัยทางวิชาชีพ และการร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาชีพ จะมีการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง พบว่า ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย ทุกช่วงอายุ ไม่ว่าจะมีวุฒิทางการศึกษาในระดับใด หรือไม่ว่าจะมีประสบการณ์ในการทำงาน และมีตำแหน่งงานในปัจจุบันแตกต่างกันเพียงใด ต่างก็เห็นด้วยมากที่สุดว่าการศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรและการศึกษาต่อเนื่องมีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพที่จะช่วยพัฒนาความสามารถเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งมีความคิดเห็นว่าสถาบันการศึกษา หน่วยราชการ สมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้องควรจัดหลักสูตรและจัดกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียนและควรร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง เช่น การอบรม การสัมมนา และเห็นด้วยน้อยในเรื่องการศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการ (ประชุม, สัมมนา) ที่จะต้องออกค่าใช้จ่ายเอง

3. ในด้านความรู้ที่ต้องการศึกษาเมื่อจำแนกตามเพศ ตามอายุ ตามวุฒิทางการศึกษา ตามประสบการณ์ในการทำงาน และตามตำแหน่งงานในปัจจุบัน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดมีความต้องการความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการในระดับมากถึงมากที่สุด และความรู้ที่ต้องการศึกษาในลำดับแรก ๆ ได้แก่ ความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศประเภทต่าง ๆ ของระบบห้องสมุดและระบบเครือข่ายห้องสมุด, ระบบอัตโนมัติที่ใช้ในงานประเภทต่าง ๆ สำหรับห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ, การบริหารงานห้องสมุดและระบบสารนิเทศเพื่อการบริการงานห้องสมุด หรือ MIS

ส่วนความรู้ที่ต้องการศึกษาในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย คือ การศึกษาวิเคราะห์การจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน

อภิปรายผล

จากระดับการเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการอบรมทางบรรณารักษศาสตร์ระยะสั้นเพื่อรับวุฒิบัตร การวิจัยหรือร่วมทำวิจัยทางวิชาชีพ และการร่วมประชุมสัมมนาทางวิชาชีพจะอยู่ในระดับปานกลาง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะมีปัญหาในการกระทำหรือร่วมกิจกรรม คือ อาจไม่ทราบว่ามีการอบรมบรรณารักษศาสตร์ที่ใด เมื่อไร เพราะสถาบันที่จัดกิจกรรมไม่ได้ประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่จัดขึ้นให้แพร่หลาย หรืออาจเป็นเพราะค่าลงทะเบียนสูงเกินไป หรือกิจกรรมการจัดการอบรมทางบรรณารักษศาสตร์ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ นอกจากนี้ เนื้อหาของการจัดกิจกรรมอาจไม่ตรงกับความสนใจและไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ส่วนในเรื่องการทำวิจัยหรือร่วมทำวิจัยทางวิชาชีพนั้น อาจเป็นเพราะผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุด ส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรีซึ่งอาจจะยังไม่เคยผ่านงานวิจัยเลยหรืออาจเป็นเพราะขาดเงินทุนสนับสนุน อีกทั้งในหน่วยงานแต่ละแห่งจะมีผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดจำนวนน้อยเพียง 1-2 คนเท่านั้น จึงทำให้มีภาระหน้าที่ประจำมากจนไม่มีเวลาในการทำวิจัย

ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง พบว่าผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย ทุกช่วงอายุ ไม่ว่าจะมีวุฒิทางการศึกษาในระดับใด หรือไม่ว่าจะมีประสบการณ์ในการทำงาน และมีตำแหน่งงานในปัจจุบันแตกต่างกันเพียงใดต่างก็เห็นด้วยมากที่สุดว่า การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร และการศึกษาต่อเนื่องมีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพที่จะช่วยพัฒนาความสามารถเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกเวอร์ (Gaver, 1977 : 252-258) และโจนส์ (Jones, 1977) ที่ว่าเหตุที่ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดต้องการศึกษาต่อ คือ ต้องการมีความรู้มากขึ้น เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ

อีกทั้งมีความคิดเห็นว่าสถาบันการศึกษา หน่วยราชการ สมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้องควรจัดหลักสูตรและจัดกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกเวอร์ (Gaver, 1977 : 252-258) สโตน (Stone, 1970 : 64-70) และทองกษัตริย์ วัชโรทยาน (2523) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องจะประสบความสำเร็จเพียงใดขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียน คือให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนต้องการและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้

นอกจากนี้มีความเห็นว่าสถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ สมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง เช่น การอบรม การสัมมนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของโจนส์ (Jones, 1977) และกรองจิต วาทีสาธกกิจ (2522) ที่พบว่าการร่วมมือกันในการจัดกิจการศึกษาต่อเนื่องจะสามารถจัดกิจกรรมการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากเปิดโอกาสให้ผู้ที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมได้เลือกศึกษาในสิ่งที่ต้องการศึกษามากขึ้นแล้วยังมีแหล่งการศึกษาเพิ่มมากขึ้นด้วย

ส่วนในเรื่องที่ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดเห็นด้วยน้อยในการที่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายเองสำหรับการศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการ (การประชุม, สัมมนา) เพราะโดยสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน เงินเดือนข้าราชการที่ได้รับแทบจะไม่เพียงพอกับการดำรงชีพแล้ว ถ้าต้องเสียค่าใช้จ่ายเพื่อการประชุมหรือสัมมนานอกสถานที่ด้วยตนเองจะเป็นการเพิ่มภาระมากยิ่งขึ้น จึงเป็นสาเหตุให้ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดเข้าร่วมกิจกรรมน้อย

สำหรับด้านความรู้ที่ต้องการศึกษาในระดับมากถึงมากที่สุด คือความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการ และความรู้ที่ต้องการศึกษาในลำดับแรก ๆ ได้แก่ ความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศประเภทต่าง ๆ ของระบบห้องสมุดและระบบเครือข่ายห้องสมุด, ระบบอัตโนมัติที่ใช้ในงานประเภทต่าง ๆ สำหรับห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ, การบริหารงานห้องสมุดและระบบสารนิเทศเพื่อการบริหารงานห้องสมุด หรือ MIS จะเห็นได้ว่าวิชาความรู้ที่ต้องการศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นวิชาเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารนิเทศแทบทั้งหมด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันของคนเราและช่วยอำนวยความสะดวกเพิ่มมากขึ้น และวิชาความรู้ที่ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุด ต้องการศึกษาเหล่านี้เป็นวิชาใหม่ ๆ ที่เพิ่งจัดสอนในสถาบันการศึกษาเมื่อไม่นานมานี้ ฉะนั้น ผู้ที่ปฏิบัติงานห้องสมุดส่วนใหญ่นั้นอาจเรียนจบมานานแล้วหรือยังไม่เคยเรียนหรือผ่านการอบรมทางด้านนี้เลยจึงมีความต้องการในการศึกษาอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ส่วนความรู้ที่เกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์การจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกันที่ต้องการศึกษาในระดับปานกลางค่อนข้างน้อยนั้น อาจเป็นเพราะห้องสมุดในประเทศไทยส่วนใหญ่จะใช้ระบบทศนิยมของดิวอี้ในการจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกันจึงไม่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานแต่อย่างใด จึงทำให้มีผู้ให้ความสนใจที่จะศึกษาน้อย

และจากผลการวิจัยพอสรุปได้ว่า ความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องอย่างไม่เป็นทางการมีความต้องการศึกษามากที่สุด โดยสามารถดูได้จากความรู้ต่าง ๆ ที่ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดต้องการศึกษา ส่วนความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องอย่างเป็นทางการนั้น ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ การศึกษาต่อเนื่องอย่างเป็นทางการควรจะต้องเป็นในระดับปริญญาโทขึ้นไป ส่วนผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาในระดับอนุปริญญามีเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น จึงไม่มีความคุ้มค่าที่จะเปิดการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่อง (2 ปี) ในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการจัดอบรมบรรณารักษศาสตร์ในหัวข้อความรู้ที่ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดมีความต้องการศึกษา เช่น หัวข้อใหม่ ๆ ที่ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ และเทคโนโลยีในสภาวะการณ์ปัจจุบัน

2. สถาบันที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาหรือจัดอบรม เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานในส่วนภูมิภาคได้มีโอกาสได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยกันหาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาชีพอีกด้วย

3. ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดได้เข้าศึกษาอบรมทางวิชาชีพ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้อันจะนำไปเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้ที่ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมได้ทราบว่ามีกิจกรรมอะไรที่ใด เมื่อไร เพื่อจะได้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น

5. สถาบันที่สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์และสถาบันที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมมือกันในการจัดการศึกษาต่อเนื่องเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานด้านห้องสมุดได้เลือกศึกษาเพิ่มมากขึ้น และจะเป็นการประหยัดมากกว่าที่สถาบันเดียวหรือแต่ละสถาบันจัดทำโครงการศึกษาต่อเนื่องเองทั้งหมด

บรรณานุกรม

กรองจิต วาทีสาธกกิจ (2522) "ความต้องการและความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาต่อเนื่องทางการพยาบาลของพยาบาลในโรงพยาบาลสังกัดสภากาชาดไทย" **วิทยานิพนธ์**ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

ดรุณี ณ ลำปาง และรัตนา ณ ลำพูน (2533) "รายงานการวิจัยการสำรวจความต้องการของสังคมภาคเหนือต่อการเปิดหลักสูตรบรรณารักษศาสตรมหาบัณฑิต" **วารสารห้องสมุด** 34 (ต.ค. - ธ.ค.) 87-91.

ทองกษัตริย์ วัชโรทยาน (2533) "การพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาพยาบาลในประเทศไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

พิมพรรณ รังสิกรรพุม (2526) "ความต้องการในการศึกษาต่อเนื่องของอาจารย์ผู้สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ในมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์ (2522) **การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง** กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ลมุล รัตตากร (2515) "การสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ การอบรมครูบรรณารักษ์และการปรับปรุงหลักสูตรวิชาบรรณารักษศาสตร์" **วารสารห้องสมุด** 16 (พ.ค. - มิ.ย.) 264-277.

สุทธิลักษณ์ อำพันวงษ์ (2521) **บรรณารักษศาสตร์ภูมิหลัง** กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

อารมณ์ วุฒิพฤกษ์ (2523) "ความต้องการศึกษาต่อเนื่องของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลศูนย์" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (สำเนา)

อุทิน รวยอารี (2522) "การศึกษาความต้องการเพิ่มพูนความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ของบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (สำเนา)

อุ่นตา นพคุณ (2523) **การศึกษานอกระบบโรงเรียน** กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Dehart, Florence E. and Stutzman, Margaret (1971) **Computer-Based Humanities Reference Services and the University Library** 3rd ed. Bedford : Graduate Library School.

Gever, Mary V. (1971) "Continuing Education to Meet the Personalized Criteria of Librarians" **Library Trends** 20 (July) 118 - 143.

Houle, Cyril O. (1972) "Discussion Paper Prepared for Seminar in Countinuing Prefession Education" **Journal of Education for Librarianship** 12 (Spring) 252 - 260.

_____. (1967) "The Role of Continuing Education in Current Professional Development" **ALA Bulletin** 61 (March) 248 - 258.

Jones, Noragh (1977) "Continuing Education for Librarians" the University of Bradford for their M.Sc Degree School of Librarianship. (copy)

_____. (1971) "Personnel Development and Continuing Education in Libraries" **Library Trends** 20 (July) 3 - 12.

Stone, Elizabeth W. (1970) "Librarians and Continuing Education" **Journal of Education for Librarianship** 11 (Summer) 64 - 70.

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
คณะมนุษยศาตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
181 ถ. เจริญประดิษฐ์ ต. รูสะมิแล
อ. เมือง จ. ปัตตานี
94000

11 ธันวาคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
เรียน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยภาควิชา บรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้รับอนุมัติให้ทำวิจัยเรื่อง "การสำรวจความต้องการของสังคมต่อการเปิดการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่องในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ใน 14 จังหวัดภาคใต้" (หลักสูตรต่อเนื่อง ในที่นี้หมายถึง เปิดสอนให้แก่ผู้ที่มีคุณวุฒิอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และเคยปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับงานห้องสมุดหรือเป็บรรณารักษ์มาก่อน) คณะผู้ดำเนินการวิจัยจึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือจากท่าน ในการให้ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประกอบการทำวิจัย ดังแบบสอบถามที่แนบมานี้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ดังกล่าวด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

(ผศ. ผลิวัลย์ ปิยะเมธาง)
หัวหน้าคณะโครงการวิจัย

แบบสอบถาม

1. หน่วยงานของท่านมีบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์หรือไม่

   ◯ มี โปรดระบุจำนวน.....คน
   ◯ ไม่มี

2. บุคลากรของท่านมีวุฒิทางการศึกษา

   ◯ ต่ำกว่าปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน..... คน
   ◯ ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน ..... คน
   ◯ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ..... คน

3. ท่านมีนโยบายสนับสนุนการศึกษาต่อเนื่องในสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ให้กับบุคลากรในหน่วยงานของท่านหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
คณะมนุษยศาตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
181 ถ. เจริญประดิษฐ์ ต. รูสะมิแล
อ. เมือง จ. ปัตตานี
94000

11 ธันวาคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
เรียน
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วยภาควิชา บรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้รับอนุมัติให้ทำวิจัยเรื่อง "การสำรวจความต้องการของสังคมต่อการเปิดการศึกษาหลักสูตรต่อเนื่องในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ใน 14 จังหวัดภาคใต้" (หลักสูตรต่อเนื่อง ในที่นี้หมายถึง เปิดสอนให้แก่ผู้ที่มีคุณวุฒิอนุปริญญาหรือเทียบเท่า และเคยปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับงานห้องสมุดหรือเป็บรรณารักษ์มาก่อน) คณะผู้ดำเนินการวิจัยจึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือจากท่าน ในการให้ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อประกอบการทำวิจัย ดังแบบสอบถามที่แนบมานี้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ดังกล่าวด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

(ผศ. ผลิวัลย์ ปิยะเมธาง)
หัวหน้าคณะโครงการวิจัย

แบบสอบถาม

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามทั้งหมดมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง

ตอนที่ 3 ความรู้ที่ต้องการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ตามความเป็นจริง

สถานภาพ

1. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ

☐ 21-30 ปี ☐ 31-40 ปี

☐ 41-50 ปี ☐ 51 ปี ขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ได้รับครั้งสุดท้าย

☐ อนุปริญญาทางบรรณารักษศาสตร์

☐ ปริญญาตรีทางบรรณารักษศาสตร์

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ) .....

4. ทำงานในด้านบรรณารักษศาสตร์ถึงปัจจุบันเป็นเวลา

☐ น้อยกว่า 1 ปี ☐ 1-5 ปี

☐ 6-10 ปี ☐ 11-15 ปี

☐ 16-20 ปี ☐ 21-25 ปี

☐ มากกว่า 25 ปี

การทำงานและการศึกษา

1. ตำแหน่งงานในปัจจุบัน (โปรดระบุ) .....
2. ท่านมีความพอใจในอาชีพเพียงใด

☐ มาก ☐ ปานกลาง ☐ น้อย

3. ภายหลังการประกอบวิชาชีพ ท่านเคยศึกษาต่อทางบรรณารักษศาสตร์ในระดับที่สูงกว่าวุฒิเดิมหรือไม่

☐ เคย ☐ ไม่เคย

4. ท่านเคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด

ข้อที่	กิจกรรม	มาก	ปาน กลาง	น้อย	ไม่เคย
1	อบรมบรรณารักษศาสตร์ระยะสั้นเพื่อรับวุฒิบัตร				
2	ทำวิจัยหรือร่วมทำวิจัยทางวิชาชีพ				
3	ร่วมการประชุมสัมมนาทางวิชาชีพ				

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อการศึกษาต่อเนื่องและการจัดดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง

กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	การศึกษาต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากร					
2	การศึกษาต่อเนื่องมีส่วนต่อความก้าวหน้าทางวิชาการและวิชาชีพ					
3	การศึกษาต่อเนื่องจะช่วยให้ท่านพัฒนาความสามารถเพิ่มมากขึ้น					
4	สถาบันการศึกษา หน่วยราชการ สมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้องควรจัดหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน					
5	สถาบันการศึกษา หน่วยราชการ สมาคมหรือชมรมที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง (การอบรม, การสัมมนา)					

ข้อที่	ความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6	การศึกษาต่อเนื่องแบบเป็นทางการ (ได้ปริญญา หรือวุฒิบัตร) ท่านควรออกค่าใช้จ่ายเอง					
7	การศึกษาต่อเนื่องแบบไม่เป็นทางการ (การประชุม, สัมมนา) ท่านควรออกค่าใช้จ่ายเอง					
8	การศึกษาต่อเนื่องควรกระทำภายในประเทศ					
9	การศึกษาต่อเนื่องควรกระทำทั้งในประเทศและต่างประเทศ					

ตอนที่ 3 ความรู้ที่ต้องการศึกษา

โปรดพิจารณาว่า ท่านสนใจและต้องการเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความต้องการของท่าน

ข้อที่	ความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารนิเทศ					
2	การใช้เทคโนโลยีสารนิเทศในการจัดเก็บและให้บริการ					
3	การพัฒนาและประเมินคุณค่าวัสดุห้องสมุด					

ข้อที่	ความรู้ที่ต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4	ความต้องการของผู้ใช้บริการที่เหมาะสมกับห้องสมุดแต่ละประเภท					
5	บทอ่านและวิธีการอ่านทางบรรณารักษ-ศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ					
6	ลักษณะ การผลิต และการส่งเสริมวรรณกรรมสำหรับเด็กและเยาวชน					
7	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการสื่อสารธุรกิจ					
8	การเลือก การใช้ การจัดเก็บและการบริการโสตทัศนวัสดุและอุปกรณ์สำหรับห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ					
9	การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด					
10	ลักษณะงานบริหาร งานเทคนิคและงานบริการของสิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง					
11	ลักษณะงานด้านต่างๆ ของเอกสารจดหมายเหตุ					
12	ความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารนิเทศประเภทต่างๆ ของระบบห้องสมุดและระบบเครือข่ายห้องสมุด					
13	ลักษณะและการประเมินค่ากระบวนการบริการสารนิเทศ					
14	ศึกษาวิเคราะห์การจัดหมวดหมู่ระบบทศนิยมของดิวอี้					

ข้อที่	ความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15	ศึกษาวิเคราะห์การจัดหมวดหมู่ระบบหอสมุด รัฐสภาอเมริกัน					
16	หลักเกณฑ์การลงรายการแบบมาตรฐาน (AACR2) และการกำหนดหัวเรื่อง					
17	กระบวนการและขั้นตอนการวิจัยในสาขาบรรณารักษศาสตร์					
18	การลงรายการมาตรฐานสำหรับโสตทัศนวัสดุประเภทต่าง ๆ					
19	กระบวนการผลิต การตลาด และกฎหมายที่เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์					
20	แหล่งผลิต และแหล่งให้บริการวรรณกรรมมนุษยศาสตร์					
21	แหล่งผลิต และแหล่งให้บริการวรรณกรรมสังคมศาสตร์					
22	แหล่งผลิต และแหล่งให้บริการวรรณกรรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี					
23	ธุรกิจสารนิเทศ					
24	การจัดทำสาระสังเขป ดรรชนี และธิซอรัส					
25	ขั้นตอนและเทคนิคการค้นคืนฐานข้อมูลสารนิเทศ					
26	ระบบอัตโนมัติที่ใช้ในงานประเภทต่าง ๆ สำหรับห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ					

ข้อที่	ความรู้ที่ต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
27	การบริหารห้องสมุด					
28	ลักษณะการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางแก้ไข ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา					
29	ลักษณะการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางแก้ไข ห้องสมุดโรงเรียน					
30	ลักษณะการดำเนินงาน ปัญหาและแนวทางแก้ไข ห้องสมุดเฉพาะ					
31	ห้องสมุดประชาชนกับการศึกษานอกระบบ					
32	งานเทคนิคและงานบริการของสิ่งพิมพ์รัฐบาล					
33	การดำเนินงานเกี่ยวกับวรรณกรรมท้องถิ่นภาคใต้					
34	การจัดระบบและบริการสารนิเทศเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน					
35	ความเคลื่อนไหวของวงการบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์					
36	ระบบสารนิเทศเพื่อการบริหารงานห้องสมุด (MIS)					

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

1. หอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
2. หอสมุด จอห์น เอฟ เคนเนดี้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
3. หอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ
4. ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
5. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
6. ห้องสมุดวิทยาลัยเกษตรกรรมกระบี่
7. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต
8. ห้องสมุดมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
9. ห้องสมุดวิทยาลัยเกษตรกรรมตรัง
10. ห้องสมุดวิทยาลัยเกษตรกรรมพังงา
11. ห้องสมุดวิทยาลัยเกษตรกรรมพัทลุง
12. ห้องสมุดวิทยาลัยเกษตรกรรมระนอง
13. ห้องสมุดวิทยาลัยเกษตรกรรมสตูล
14. ห้องสมุดวิทยาลัยเกษตรกรรมสุราษฎร์ธานี
15. ห้องสมุดสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช
16. ห้องสมุดสถาบันราชภัฏภูเก็ต
17. ห้องสมุดสถาบันราชภัฏยะลา
18. ห้องสมุดสถาบันราชภัฏสงขลา
19. ห้องสมุดสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี
20. ห้องสมุดวิทยาลัยพยาบาลสงขลา
21. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคนราธิวาส
22. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคยะลา
23. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคปัตตานี
24. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคหาดใหญ่
25. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคพัทลุง
26. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคตรัง
27. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคสตูล
28. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคพังงา
29. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคกระบี่

30. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคระนอง
31. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี
32. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคชุมพร
33. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช
34. ห้องสมุดวิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต
35. ห้องสมุดโรงเรียนมหาวชิราวุธ
36. ห้องสมุดโรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย
37. ห้องสมุดศูนย์ชีววิทยาทางทะเลภูเก็ต
38. ห้องสมุดศูนย์วิจัยการยางสงขลา
39. ห้องสมุดสถาบันเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งแห่งชาติ จังหวัดสงขลา
40. ห้องสมุดสำนักงานเกษตรจังหวัดสงขลา
41. ห้องสมุดสำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี
42. ห้องสมุดสำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส
43. ห้องสมุดสำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา
44. ห้องสมุดสำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช
45. ห้องสมุดสำนักงานเกษตรจังหวัดสุราษฎร์ธานี
46. ห้องสมุดสำนักงานเกษตรจังหวัดภูเก็ต
47. ห้องสมุดสำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา
48. ห้องสมุดสำนักงานเกษตรจังหวัดตรัง
49. ห้องสมุดสำนักงานเกษตรจังหวัดสตูล
50. ห้องสมุดสำนักงานเกษตรจังหวัดระนอง
51. ห้องสมุดสำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง
52. ห้องสมุดสำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพร
53. ห้องสมุดสำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่
54. ห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคใต้ จังหวัดสงขลา
55. ห้องสมุดศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้
56. ศูนย์วัฒนธรรมสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช
57. ศูนย์วัฒนธรรมสถาบันราชภัฏสงขลา
58. ศูนย์วัฒนธรรมสถาบันราชภัฏสุราษฎร์ธานี
59. ห้องสมุดและศูนย์สารนิเทศ เขตการศึกษา 2
60. หอจดหมายเหตุนายกรัฐมนตรี พลเอกเปรม ติณสูลานนท์
61. ห้องสมุดโรงพยาบาลนครศรีธรรมราช
62. ห้องสมุดโรงพยาบาลวชิระ

63. ห้องสมุดโรงพยาบาลสงขลา
64. ห้องสมุดโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี
65. ห้องสมุดโรงพยาบาลหาดใหญ่
66. ห้องสมุดโรงพยาบาลปัตตานี
67 ห้องสมุดโรงพยาบาลนราธิวาส
68 ห้องสมุดโรงพยาบาลยะลา
69. ห้องสมุดโรงพยาบาลพังงา
70. ห้องสมุดโรงพยาบาลตรัง
71. ห้องสมุดโรงพยาบาลสตูล
72. ห้องสมุดโรงพยาบาลระนอง
73. ห้องสมุดโรงพยาบาลพัทลุง
74. ห้องสมุดโรงพยาบาลชุมพร
75. ห้องสมุดโรงพยาบาลกระบี่
76. สถาบันทักษิณคดีศึกษา
77. ห้องสมุดศูนย์การศึกษาเกี่ยวกับภาคใต้
78. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดชุมพร
79. ห้องสมุดประชาชนอำเภอท่าแซะ
80. ห้องสมุดประชาชนอำเภอหลังสวน
81. ห้องสมุดประชาชนอำเภอสวี
82. ห้องสมุดประชาชนอำเภอปะทิว
83. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดระนอง
84 ห้องสมุดประชาชนอำเภอกะเปอร์
85. ห้องสมุดประชาชนอำเภอกระบุรี
86. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพังงา
87. ห้องสมุดประชาชนอำเภอตะกั่วป่า
88. ห้องสมุดประชาชนอำเภอตะกั่วทุ่ง
89. ห้องสมุดประชาชนอำเภอคุระบุรี
90. ห้องสมุดประชาชนอำเภอทับปุด
91. ห้องสมุดประชาชนอำเภอเกาะยาว
92. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดภูเก็ต
93. ห้องสมุดประชาชนอำเภอถลาง
94. ห้องสมุดประชาชนอำเภอกะทู้
95. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดกระบี่

96. ห้องสมุดประชาชนอำเภอคลองท่อม
97. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี
98. ห้องสมุดประชาชนอำเภอท่าฉาง
99. ห้องสมุดประชาชนอำเภอคีรีรัฐนิคม
100. ห้องสมุดประชาชนอำเภอไชยา
101. ห้องสมุดประชาชนอำเภอเวียงสระ
102. ห้องสมุดประชาชนอำเภอพุนพิน
103. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดนครศรีธรรมราช
104. ห้องสมุดประชาชนวัจนสาร
105. ห้องสมุดประชาชนอำเภอชะอวด
106. ห้องสมุดประชาชนอำเภอพิปูน
107. ห้องสมุดประชาชนอำเภอบางขัน
108. ห้องสมุดประชาชนอำเภอร่อนพิบูลย์
109. ห้องสมุดประชาชนอำเภอฉวาง
110. ห้องสมุดประชาชนอำเภอปากพนัง
111. ห้องสมุดประชาชนอำเภอพรหมคีรี
112. ห้องสมุดประชาชนอำเภอสิชล
113. ห้องสมุดประชาชนอำเภอท่าศาลา
114. ห้องสมุดประชาชนอำเภอนาบอน
115. ห้องสมุดประชาชนอำเภอหัวไทร
116. ห้องสมุดประชาชนอำเภอขนอม
117. ห้องสมุดประชาชนอำเภอลานสะกา
118. ห้องสมุดประชาชนอำเภอทุ่งใหญ่
119. ห้องสมุดประชาชนอำเภอเชียรใหญ่
120. ห้องสมุดประชาชนอำเภอทุ่งสง
121. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดตรัง
122. ห้องสมุดประชาชนอำเภอกันตัง
123. ห้องสมุดประชาชนอำเภอย่านตาขาว
124. ห้องสมุดประชาชนอำเภอสิเกา
125. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพัทลุง
126. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดปัตตานี
127. ห้องสมุดประชาชนอำเภอควนขนุน
128. ห้องสมุดประชาชนอำเภอเขาชัยสน

129. ห้องสมุดประชาชนอำเภอปากพะยูน
130. ห้องสมุดประชาชนอำเภอป่าบอน
131. ห้องสมุดประชาชนอำเภอตะโหมด
132. ห้องสมุดประชาชนอำเภอคงหรา
133. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสงขลา
134. ห้องสมุดประชาชนอำเภอเทพา
135. ห้องสมุดประชาชนจันทมณีโชติอุทิศ
136. ห้องสมุดประชาชนอำเภอระโนด
137. ห้องสมุดประชาชนอำเภอสะบ้าย้อย
138. ห้องสมุดประชาชนอำเภอสะเดา
139. ห้องสมุดประชาชนอำเภอสะทิงพระ
140. ห้องสมุดประชาชนอำเภอควนเนียง
141. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสตูล
142. ห้องสมุดประชาชนอำเภอควนโดน
143. ห้องสมุดประชาชนอำเภอละงู
144. ห้องสมุดประชาชนอำเภอทุ่งหว้า
145. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดยะลา
146. ห้องสมุดประชาชนอำเภอยะหา
147. ห้องสมุดประชาชนอำเภอบันนังสตา
148. ห้องสมุดประชาชนอำเภอรามัน
149. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดปัตตานี
150. ห้องสมุดประชาชนอำเภอยะหริ่ง
151. ห้องสมุดประชาชนอำเภอสายบุรี
152. ห้องสมุดประชาชนอำเภอปะนาเระ
153. ห้องสมุดประชาชนอำเภอหนองจิก
154. ห้องสมุดประชาชนอำเภอโคกโพธิ์
155. ห้องสมุดประชาชนจังหวัดนราธิวาส
156. ห้องสมุดประชาชนอำเภอตากใบ
157. ห้องสมุดประชาชนอำเภอสุไหงโก-ลก
158. ห้องสมุดประชาชนอำเภอสุไหงปาดี
159. ห้องสมุดประชาชนอำเภอแว้ง
160. หอสมุดแห่งชาติสาขาจังหวัดนครศรีธรรมราช
161. หอสมุดแห่งชาติสาขาวัดดอนรัก จังหวัดสงขลา